

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Μ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689 | 45 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 18

ΑΣ ΓΙΝΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς στήλας αὐτάς, ποὺ ἀποτελοῦν ὑψηλόν, καὶ ἀκτινοβολοῦν τὴν ἀλήθειαν βῆμα, ποὺ ἀνήκει εἰς ὀλόκληρον τὸ χριστεπώνυμον τοῦ Ἔθνους πλήρωμα, θεωροῦμεν καθήκον μας νὰ διακηρύξωμεν—μὲ πόνον ψυχῆς— ὅτι ἡ νεολαία μας χάνει βαθμιαίως τὰ ἰδανικά της. Τὴν συναντᾷ κανεὶς παντοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν νησιωτικὴν Ἑλλάδα ποὺ ἔμενεν ἕως τῶρα ἀλώβητος, ράθυμον καὶ ἄπτερον καὶ ἀνεργον, καὶ ἀγωνιζομένην νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν σφύζουσαν ζωτικότητά της, μὲ πράξεις ἀσκόπου, ἀνωφελεῖς καὶ συχνότατα ἀποκρουστικὰς καὶ ἀντικοινωνικὰς.

*

Τὰ σχολεῖα ἀδρανοῦν σχεδόν· καὶ πᾶν ἄλλο ἢ τὸ ἦθος καλλιεργοῦν. Αἱ Ἐκκλησίαι παραμένουν κεναὶ ἀπὸ τὴν νεότητα. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σπανιώτατα ἀκούεται. Καὶ οἱ νέοι μας, ὑποχρεωμένοι νὰ ζοῦν εἰς ἓνα περιβάλλον—κατὰ κανόνα— στεῖρον πάσης ψυχαγωγίας καὶ ἀνέσεως, ἐκπατρίζονται ὀλοέν. Καὶ τοῦτο εἰς μίαν ἐποχὴν ποὺ ἡ Ἐπιστήμη, ἐπεκτείνασα τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἐπολλαπλασίασε τὰς ἀνέσεις του καὶ τὴν εὐημερίαν του. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη αἱ κόραι τῆς νησιωτικῆς ὑπαίθρου μας—αἱ σεμναὶ καὶ αἰδήμονες καὶ φίλεργοι—ἐπαναστατοῦν καὶ αὐταί. Καὶ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν, χωρὶς φόβον νὰ διαψευσθῶμεν, ὅτι οἱ νέοι ἀγρόται μας ἐγκαταλείπουν ἀθρόως τοὺς πατρικοὺς των ἀγρούς, καὶ σπεύδουν νὰ γίνουν «ἐργάται θαλάσσης», διότι ἄλλως εἶναι ἀνεπιθύμητοι ὡς σύζυγοι. Καὶ μόνον οἱ γέροντες καὶ οἱ παρήλικες παραμέ-

νουν καταπάγιοι καὶ μονίμως εἰς τὸν τόπον, πιστοὶ εἰς τὰς συνηθείας των καὶ εἰς τὰ πατροπαράδοτα βιώματά των. Καὶ ἦτο ἀληθῶς συγκινητικὸν νὰ τοὺς βλέπῃ κανεὶς, νὰ φέρουν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς σπόρους Δημητριακῶν, διὰ νὰ τοὺς εὐλογῆσῃ ὁ ἱερεὺς, κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, διὰ τὴν νέαν των σποράν...

*

Καὶ ἐρωτῶμεν. Ποῖος λοιπὸν θὰ προστατεύσῃ τὴν ἀτυχῆ μας νεότητα ἀπὸ τὴν ψυχοφθόρον ἀνίαν καὶ ἀπὸ τὸν ἐντεινόμενον ὀλοέν ἐκπατρισμόν; Ποῖος θὰ τὴν ἐγκαρδιώσῃ καὶ θὰ τὴν ἐμψυχώσῃ; Ποῖος θὰ τὴν ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἀποθάρρυνσιν, τὴν κακοτυχίαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν; Δὲν ἀντιλαμβάνομεθα λοιπὸν, ὅτι παρασκευάζομεν, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβανώμεθα, μίαν γενεάν ἀρνήσεως, ποὺ τὴν κενότητα τῆς ψυχῆς της караδοκεῖ νὰ πληρῶσῃ μὲ τὰ ἀντίθεα καὶ ἀνατρεπτικά του κηρύγματα ὁ κομμουνισμὸς, ποὺ ὑπόσχεται εἰς αὐτὴν—ψευδῶς—μίαν οὐτοπιστικὴν εὐδαιμονίαν; Εἴμεθα λοιπὸν τόσο ἐγωῖσταί, ὅσοι κατοικοῦμεν εἰς τὰς κοσμοπόλεις, ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβανώμεθα, ὅτι μὲ τὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὴν ζωὴν καὶ πρὸς τὴν νεότητα τῆς ὑπαίθρου μας ἀπεργαζόμεθα τὴν ἐρήμωσίν της; Διότι ἡ τὴν ἀναγκάζομεν, ὡς προείπομεν, νὰ ἐκπατρίζεται· ἡ—καὶ τὸ θλιβερότερον ὄλων—παραμένουσα, νὰ τροφοδοτῆται ἀπὸ τὸ ἔναυσμα τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀρνήσεως, ποὺ εἶναι ἐνδεχόμενον ν' ἀνάψῃ πάλιν κάποτε εἰς τὴν πολυπαθῆ καὶ αἱματοπότιστον αὐτὴν γῆν μας πυρκαϊάν ὀλέθρου.

ΤΟ ΕΙΣ ΡΩΣΙΑΝ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΕΞ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποδεχθεῖσα προσκλητήριον παράκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δι' ἀντιπροσώπων Αὐτῆς, μετάσχη εἰς τὰς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις, αἵτινες θὰ ἐγίνοντο ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ τοῦ Ἀγίου Σεργίου, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως πενήκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλεξίου, ὥρισεν ὅπως Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀργο-

λίδος, Ζακύνθου καὶ Παραμυθίας, μετὰ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιεραγματεῶς Αὐτῆς, μεταβαίνουσα εἰς Μόσχαν, ἐκπροσωπήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, κομίζουσα τὰς εὐχὰς τοῦ τε Μακαριωτάτου Προκαθημένου Αὐτῆς καὶ ἀπάντων τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν.

Ἡ ὀρισθεῖσα Ἐπιτροπὴ, ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς ἐξ Ἀθηνῶν, τὴν νύκτα τῆς 9ης Ἰουλίου τρέχοντος ἔτους καὶ κατόπιν 50ημέρου λαμπροῦ ταξιδίου, ἐφθάσεν εἰς τὴν Ρωσικὴν Πρωτεύουσαν τῇ 13.7.63,

*

Διότι εἶναι ἐξώφθαλμον. Μεγάλῃ καὶ δραματικῇ ἀληθῶς εἶναι ἡ ἀνισότης τῆς κατανομῆς τῶν ἀγαθῶν εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ταλαιπωρημένη καὶ δεινοπαθοῦσα εἶναι ἡ ἐπικὴ μορφή τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ὑπαιθρον. Καὶ δὲν εἶναι δυνατόν, ἄνευ προφανοῦς κινδύνου, νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺ ἡ ἀνισότης αὐτή. Ἀνισότης, ἡ ὁποία ἐνίοτε καταπλήσσει καὶ γεννᾷ τρόμον καὶ διαιρεῖ τοὺς κατοίκους εἰς εὐημεροῦντας καὶ εἰς πενομένους. Δυστυχῶς, οἱ εὐημεροῦντες δὲν βλέπουν—κατὰ κανόνα—μέσα εἰς τὴν ἄνετον καὶ πυρετώδη ζωὴν τῶν τὴν στυγνὴν πραγματικότητα. Καὶ ἀποτελεῖ τοῦτο βάνουσον πρόκλησιν πρὸς τὴν δυστυχίαν καὶ πρὸς τὸ ἀσπαῖρον δράμα τοῦ βιοπαλαιόντος λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἄμεσον ἀνάγκην ἀρωγῆς καὶ ἐπιουρίας. Ἡθικῆς καὶ ὑλικῆς.

*

Ὁ χρόνος μᾶς βιάζει. Ἄς τὸ ἐννοήσουν καλῶς τοῦτο οἱ ἀρμόδιοι. Καὶ ἐξαιρέμενοι εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, ἄς ὁμονήσουν. Καὶ μὲ φλογερὸν αἶσθημα φιλοπατρίας καὶ μὲ παράπλευρον σύμμαχον τὴν κοινωνικὴν Δικαιοσύνην, ἄς μὴ ἀνέχωνται ν' ἀποβαίνῃ μοναδικὴ ἐγγύησις ἰσότητος διὰ τοὺς δυστυχοῦντας ὁ παγερός τάφος. Ἄλλως—ὁ Θεὸς σώζοι τὸν τόπον—εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ εὐρεθῶμεν καὶ πάλιν ὁδοιποροῦντες ὑπὸ τὸν ἀδελφοκτόνον ἀστερισμὸν τοῦ Κᾶϊν.

Καὶ πρὸ παντὸς ἄς ἐννοήσουν, ὅτι δὲν

ὑπάρχει καμμία ὁδὸς ἀληθοῦς προόδου καὶ καμμία πηγὴ εὐημερίας καὶ ἀνοδικῆς ζωῆς, ἐκτὸς καὶ μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὑλοποίησις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ του προσήλωσις εἰς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ εἰς τὰ κατώτερα στοιχεῖα τῆς ὑπάρξεως ὁδηγεῖ πάντοτε εἰς τὴν πτώσιν. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι τὰ κακὰ καὶ αἱ συμφοραὶ ὑπῆρξαν πάντοτε ἐκδηλώσεις καὶ ἀπόρροια τῆς ἀλογίστου ἐλευθερίας, καὶ τῆς ἀχαλινώτου κυριαρχίας τῶν παθῶν.

*

Μόνον μὲ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην καὶ χρηστότητα, πὺ καλλιεργοῦν τὸ συναίσθημα καὶ ἀνυψώνουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν, θὰ ὑπερνικήσωμεν σταθερῶς τὰς δυσχερείας καὶ τὰς θλιβερότητας τοῦ παρόντος. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ ἀκατανίκητον ὄπλον, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Φιλάνθρωπος καὶ Ἀγαθοδότης Θεὸς ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ κατισχύῃ τοῦ κακοῦ, ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τοῦτο φοβερόν. Καὶ ἐπιταγὴ τῆς Ἱστορίας μας εἶναι τὸ «ἐν τούτῳ νίκα». Ἄς ἐνισχύσωμεν ὅθεν τὴν Ἀγίαν μας Ἐκκλησίαν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν Ἐθνοποιὸν τῆς προορισμόν. Καὶ ἄς γίνῃ συνείδησις εἰς ὅλους, ὅτι μὲ λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου μοχθοῦντας καὶ ἐνθουσιώδεις, καὶ παραλλήλως, μὲ ὀρθὴν καὶ ὑγιαίνουσαν Παιδείαν, θὲ εὐπλοήσωμεν καὶ πάλιν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ὑπαντηθεῖσα εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Μόσχας, ὑπὸ ἐκπροσώπων τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πρώτου Γραμματέως τῆς Πρεσβείας τῆς Πατρίδος ἡμῶν. Εὐθύς ὠδηγήθημεν εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀπέραντον ξενοδοχεῖον «Οὐκρανία» καὶ ἐγκατεστάθημεν εἰς λαμπρὰ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς διαμερίσματα ἐν τῷ διαληφθέντι ξενοδοχείῳ, παρασχεθεισῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν τιμῶν καὶ περιποιήσεων ἐξειδικιασμένων. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεως ἡμῶν εἰς τὴν Ρωσικὴν Πρωτεύουσαν, ἐπεσκέφθη ἡμᾶς ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λένινγκραντ κ. Ποιμῆν, ἀνὴρ μεγαλοπρεπῆς, εὐγενῆς, ταπεινὸς καὶ βαθεῖας εὐσεβείας, κομιστὴς τῶν ἀδελφικῶν προσήψεων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου. Εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιερατικῆς ἀντιπροσωπεῖας εἶχε τεθῆ ὡς ξεναγός, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολγκογκράντ καὶ Σαρατόβου κ. Βαρθολομαῖος, πρὸ διμήνου μόλις προαχθεὶς εἰς τὸν τοῦ Ἐπισκόπου βαθμὸν, ἡ παρουσία τοῦ ὁποῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν, παρὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς ἡλικίας του, —εἶναι μόλις 35 χρόνων, —καὶ τὸ νεόφυτον τῆς Ἀρχιερατείας του, ὑπῆρξεν ἰδιαίτερα εὐλογία Θεοῦ, διότι κατὰ τὸ 10ήμερον τῆς μεθ' ἡμῶν ἀναστροφῆς του, ἀφῆκε νὰ διαφανῇ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ σύνεσις τούτου, χαρίσματα τὰ ὁποῖα ἀφῆκαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χαράσσοντος τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀσφαλῶς δὲ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀγίους ἀδελφούς καὶ τὸν Ἀρχιερατῆα, ἀνεξιτήλους Εὐαγγελικὰς ἐντυπώσεις. Κατὰ τὸ γεῦμα τῆς πρώτης ἡμέρας, τῆς ἀφίξεως ἡμῶν, συνέφαγε μαζί μας ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Γιαροσλάβ κ. Νικόδημος, ὅστις μὲ τὰ ὀλίγα Ἑλληνικά του, μὲ πολλὴν εὐγένειαν καὶ περισσὴν λεπτότητα τρόπων, ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν παρουσίαν ἡμῶν εἰς τὴν Μόσχαν καὶ τὴν μετοχὴν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐορταίους ἐκδηλώσεις, ἐπὶ τῷ Ἀρχιερατικῷ Ἰωβηλαίῳ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου πασῶν τῶν Ρωσιῶν. Ἐκ τε τῆς πρώτης ἡμῶν ἐπαφῆς μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Νικοδήμου καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἐπαφῶν τὰς ὁποίας εἶχομεν μετ' αὐτοῦ, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Μόσχᾳ διαμονῆς ἡμῶν, ἠδυνήθημεν νὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι ὁ Ἱεράρχης οὗτος, διαθέτει εὐστροφον νοῦν, βαθεῖαν εὐσέβειαν, ἀπλότητα καρδίας καὶ γενικῶς χαρίσματα ἀναδεικνύοντα αὐτὸν στέλεχος διακεκριμένον, μεταξὺ τῆς εὐλογητῆς χορείας τῶν Ἱεραρχῶν τῆς προσφιλοῦς ἀδελφῆς, Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τὴν περιγραφὴν, ἥτις θὰ ὑπάρξῃ καὶ σύντομος καὶ ἀσθενῆς, τῶν ἐντυπώσεων ἡμῶν, τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ρωσικῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ποιμένων Αὐτῆς, ἀναγκαῖον ἡγοῦμεθα νὰ δηλώσωμεν, ὅτι καὶ τοῦ ἱκανωτέρου χειριστοῦ τοῦ γραπτῶν λόγου, ἡ προσπάθεια περιγραφῆς τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἐκκλησίᾳ, θὰ ὑστέρευε μεγάλως, καθ' ὅσον μόνον ἐφ' ὅσον εἰς, διὰ τῶν ἰδίων ὀφθαλμῶν καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὠτων θὰ παρακολουθήσῃ τὰ Εὐαγγελικῶς τερπνά, κατανυκτικὰ καὶ ψυχωφελῆ, τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀγιοτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, μόνον ἐκεῖνος

δύναται νὰ ἐκτιμῆσῃ ταῦτα καὶ νὰ ἔχῃ ὠλοκληρωμένην εἰκόνα τῆς αἴγλης καὶ τῆς λειτουργικῆς πληρότητος τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει σήμερον ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ σεμνὴ τῶν Ποιμένων τῆς ἱερᾶ παρεμβολῆ. Παρὰ ταῦτα θὰ ἐπιχειρήσωμεν, —καίτοι συναίσθησιν βαθεῖαν ἔχομεν, τοῦ ὅτι τυγχάνομεν «ιδιώτης τῷ λόγῳ» τῷ τε προφορικῷ καὶ γραπτῷ— νὰ δώσωμεν ἔστω καὶ πενιχρὰν περιγραφὴν, διότι ἐλεγχόμεθα «ἐὰν μὴ λαλήσωμεν, ἂ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν».

Ὅχι ἀπλῶς συγκινητικὴ, ἀλλὰ αὐτόχρημα συγκλονιστικὴ, ὑπῆρξε διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν, ἡ πρώτη ἐπαφὴ μὲ τὸν θρησκευόντα Ρωσικὸν λαόν, ἥτις ἐπαφὴ ἐπραγματοποιήθη τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 13ην Ἰουλίου, τῆς πρώτης δηλαδὴ ἡμέρας τῆς ἀφίξεως ἡμῶν εἰς Μόσχαν, ὅτε ἐκκλησιάσθημεν εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν τοῦ Τιμίμου Προδρόμου, (παλαιᾶς Μονῆς), εἰς ὃν μετέβημεν μετὰ τοῦ ξεναγοῦ ἡμῶν, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βολγκογκράντ κ. Βαρθολομαίου, πρὸς παρακολούθησιν τοῦ ἱεροῦ ἑσπερινοῦ, ψαλλομένου πάντοτε μετὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὄρθρου. Ἐν τὸς τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τοῦ εὐρυτάτου περιβόλου του, πλήθη λαοῦ, μὲ ἐκδηλώσεις βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀκροτάτης εὐλαβείας, ὑπεδέχθησαν τοὺς Ἱεράρχας, ἐκπροσώπους τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὠν δακρύνοντες κατησπάζοντο τὰς χεῖρας. Παρηκολουθήσαμεν τὴν ἐπὶ δύο καὶ πλέον ὥρας διαρκέσαν ἀκολουθίαν, ἥς ἡ μετ' εὐταξίας, νεκρικῆς σιωπῆς καὶ δυσπεριγράπτως γλυκείας μελωδίας, διεξαγωγῆ, μετέφερον ἡμᾶς εἰς ἐξωγητίνους χώρους, δοῦσα ἡμῖν, ἔστω ὡς «ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι», αἴσθησιν, τοῦ πῶς θὰ ψάλλουν οἱ Ἄγγελοι εἰς τὸν πάντερον χῶρον τοῦ Παραδείσου. Ρίγη ἱερᾶς κατανύξεως κατεπλημύρισαν τὴν ὑπαρξιν ἡμῶν, ὅταν τὰ πλήθη τὰ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὡς εἰς ἄνθρωπος, μετὰ μελωδίας Ἀρχαγγελικῆς, ἔψαλον τὸ «Φῶς ἱλαρόν». Κατὰ τὴν προσοχὴν τῆς ἑσπέρας ἐκεῖνης καὶ ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὰς ὑπολοίπους προσευχάς, ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, περὶ ὧν ἐπομένως ποιούμεθα λόγον, ἠσθάνθημεν ὡς πραγματικότητα, τὴν ἐκφώνησιν τῆς θείας λειτουργίας: «Καὶ δὸς ἡμῖν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, δοξάζειν καὶ ἀνυμεῖν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά Σου». Μὴ θεωρηθῆ παρακαλῶ ὑπερβολή, ἐὰν εἴπωμεν, —διότι ἰδίᾳ πείρα διεπιστώσαμεν ταῦτα, — ὅτι αἱ χιλιάδες τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, προσευχόμενοι ἐν τοῖς Ἱεροῖς αὐτῶν Ναοῖς, προσεύχονται ὡς εἰς ἄνθρωπος καὶ τοῦτο πιστοποιεῖται σὺν ἄλλοις, κατὰ τὴν ψαλμωδίαν τοῦ ἑσπερίου ὕμνου, «Φῶς ἱλαρόν», κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως καὶ τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς, ἅτινα πάντα ἀπαγγέλλονται καὶ ψαλμωδοῦνται ὑφ' ὅλου τοῦ Ἐκκλησιασματος, εἰς τρόπον ὥστε, οὔτε ἐν στόμα νὰ προτρέξῃ, ἢ νὰ βραδυπορήσῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ οὕτω παραφωνίαν. Ὁ Ρωσικὸς λαὸς φαίνεται ὅτι ἔχει διαποτισθῆ ἀπὸ τὴν Παύλειον παραγγελίαν, «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω». Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀσθενῶς περιγραφέντος ὧδε, ἑσπερινοῦ ἐκεῖνου, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Βαρθολομαῖος, παρουσίασε τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὸ κατανενυγμένον πυκνὸν Ἐκκλησιαστικὸν καὶ εἶτα κατὰ σειρὰν πρεσβείων, παρεκάλεσε τοὺς

Ἕλληνας Ἱεράρχας νὰ ἀπευθύνουν λόγους οἰκοδομῆς καὶ παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν. Ἡ ἐλαχιστότης μου καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι ἀδελφοὶ Μητροπολίται Ζακύνθου καὶ Παραμυθίας, ἀπηυθύναμεν τοὺς δέοντας λόγους, καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκίνησε τὴν γλῶσσαν ἐνὸς ἐκάστου καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι οἱ λόγοι ἐκεῖνοι ὑπῆρξαν λόγοι χάριτος, πολλὴν δροσισμὸν δόντες εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐν συνεχείᾳ αἰρόντων Σταυρόν, ὁμοδόξων ἀδελφῶν Ρώσων. Εἰς τὸ τέλος τῶν λόγων, ὁ λαὸς μετὰ πολλῆς συγκινήσεως, κατανύξεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ἔψαλεν Ἑλληνιστί, μελωδικώτατα, «τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ἡμῶν Κύριε φύλαττε εἰς πολλὰ ἔτη», ἐνὸς ἐκάστου τῶν Ἱεραρχῶν εἰρηνεύοντος καὶ εὐλογοῦντος τὰ πλήθη. Κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Ναοῦ ἔξοδον ἡμῶν, ἐτύχομεν νέων εὐλαβῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πλήθους, τῶν χριστιανῶν συνωθουμένων καὶ συνθλιβομένων κυριολεκτικῶς, διὰ νὰ κατασπασθοῦν τὰς χεῖρας ἡμῶν. Τὴν ἐπομένῃν, παρηκολούθησαμεν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν ἑτέρῳ Ναῷ τῆς Ρωσικῆς Πρωτεύουσας, εἰς ὃν ἐλειτούργησαν ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ροστόβ κ. Νικόδημος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζακύνθου καὶ ἕτερος τῆς Ἑσθονικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος, κ. Ἀντώνιος. Ἡ θεία λειτουργία ἐτετέλεθη κατὰ τρόπον μεταρσιώσαντα τὰς ψυχὰς ἡμῶν, τοῦ ἀπὸ βαθείας πρωΐας εὐρισκουμένου εἰς τὸν Ναὸν πολυπληθοῦς εὐσεβοῦς λαοῦ, ἐκδηλωθέντος λίαν συγκινητικῶς, κατὰ τε τὴν ἄφιξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν καὶ τὴν ἀποχώρησιν αὐτῆς. Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Νικόδημος, παρουσίασεν εἰς τὸ Ἐκκλησίασμα διὰ τιμητικῶν λόγων τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν, ἥτις ἠλόγησε τὰ πλήθη, ἅτινα δι' ἐκπροσώπων των προσέφερον ὠραιότατας ἀνοδοδέσμας εἰς τοὺς Ἕλληνας Ἱεράρχας καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Οὕτω, δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν, διὰ τὸν ἁγιασμὸν ὃν ἐδέχθημεν ἐκ τῆς ἐν τῷ Ναῷ λατρευτικῆς προσευχῆς, ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τοῦ πλήθους χειροκροτοῦντος καὶ συγκινητικῶς ἐκδηλουμένου. Διὰ τὸν γράφοντα, ἡ θεία λειτουργία αὕτη ὑπῆρξε τόσον κατασκευτικὴ καὶ μεταρσία, ὥστε δύναται νὰ τὴν παραβάλλῃ πρὸς ἐκείνην ἥτις ἐτετέλεθη καὶ ἐνεχαράχθη ἀνεξιτήλως εἰς τὴν καρδίαν του, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας του.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 14.7.63, εἶχον καθορισθῆ αἱ ὥραι κατὰ τὰς ὁποίας ἐκάστη τῶν Ἐπιτροπῶν θὰ ἐπεσκέπτετο εἰς τὴν ἐν Μόσχᾳ διαμονὴν του, τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Ἀλέξιον. Τὴν ὄριστησαν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν ὥραν, τῆ συνοδείᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Βαρθολομαίου, ἐπεσκέφθημεν εἰς τὸ ἀπέριττον καὶ σεμνὸν Πατριαρχεῖον, τὸν γλυκύν, συνετὸν καὶ ἀριστοκράτην ἅμα Πατριάρχην, γενόμενοι ὑπ' αὐτοῦ φιλοφρονέστατα δεκτοὶ καὶ κατόπιν μικρᾶς προσλαλιᾶς, ἐκ μέρους τοῦ γράφοντος, ἐπεδώκαμεν Αὐτῷ τὸ Γράμμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου, ὡς Προέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τὴν ἐξόχου τέχνης, ἐξ ἀργύρου, ἐπίχρυσον Ἀρχιερατικὴν ράβδον, τοποθετημένην ἐντὸς θαυμασίου ξυλογλύπτου κυτίου.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης, μετὰ πολλῆς συγκινήσεως καὶ εὐλαβείας δεχθεὶς τὴν πατερίτσαν, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ ἄνω τεμάχιον ταύτης καὶ κατησπάσθη τὸν ἐπ' αὐτῆς Τιμίον Σταυρόν. Λίαν φιλόφρονες καὶ ἐξόχως τιμητικοί, διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀντιπροσωπείαν, ὑπῆρξαν οἱ λόγοι τοῦ Μακαριωτάτου κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἐξ οὗ ἀπεμακρύνθημεν μὲ καταμέστους τὰς καρδίας ἡμῶν, αἰσθημάτων βαθείας τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὅστις φαίνεται, ὅτι ἐν πολλῇ σοφίᾳ καὶ συνέσει διακυβερνᾷ τὴν Ἁγιωτάτην Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, «διαβαίνουσιν ἐν μέσῳ παγίδων πολλῶν». Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς Κυριακῆς ἐκείνης, ἤρχισαμεν τὰς ἐπισκέψεις ἡμῶν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μόσχας, θαμβούμενοι εἰς ἐκάστην ἐπίσκεψιν ἡμῶν, διαπιστοῦντες τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἱερῶν Ρωσικῶν Ναῶν, τὰ χρυσοποικίλτα τέμπλα, τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἱεράς εἰκόνας, τὰς ἀρίστης τέχνης ἀγιογραφίας καὶ ἐν γένει, τὸν ἐν παντὶ ὑπερόχον διάκοσμον αὐτῶν, ὅστις μᾶς ἐπιτρέπει, ἢ μᾶλλον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ λέγωμεν καὶ νὰ πιστεύωμεν, ὅτι εὐρισκόμενοι ἐντὸς ἐνὸς Ρωσικοῦ Ναοῦ, «ἐν Οὐρανῷ ἐστάναι νομίζομεν». Τριήμερον ὅλον διήλθομεν, ἐπισκεπτόμενοι τοὺς διαφόρους Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μόσχας, ἕως οὗ τὴν πρωΐαν τῆς 17ης Ἰουλίου, ἡμέραν Τετάρτην, καθ' ἣν κυρίως ἤρχιζαν αἱ ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις, πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου κ. Ἀλεξίου, μετέβημεν πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι, εἰς τὴν περὶ τὰ ὄγδοῦντα χιλιόμετρα ἔξω τῆς Μόσχας κειμένην, ἀφθάστου μεγαλειότητος Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σεργίου, ἧς ἡ περιγραφή φθάνει τὸ ἀνέφικτον. Ἡ Ἱερά αὕτη Μονή, κτίσμα τοῦ 15ου αἰῶνος, τυγχάνει ἀπὸ πλευρᾶς κτιριακοῦ συγκροτήματος, πόλις ὀλόκληρος θὰ ἔλεγέ τις, ἔχουσα εἰς τὸν περίβολόν της δέκα πέντε Ἱ. Ναοὺς, διαφόρων μεγεθῶν, τινὲς τῶν ὁποίων ἔχουν τὸ μέγεθος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἶναι πλεῖστοι πεντάτρουλλοι, ἔχοντες πλοῦτον ἐσωτερικὸν μεγαλειώδη, ἀγιογραφίαν συγκινοῦσαν καὶ Πανάγια Θεοσιστήρια μὲ βασιλικὰ καὶ αὐτοκρατορικὸν αὐτόχρημα διάκοσμον. Φοβία καταλαμβάνει τὸν ὑπογραφομένον, ὅτι θὰ ἀδικήσῃ τὴν οὐρανίαν πραγματικότητα, ἣν συνήτησεν εἰς τὴν ἐν λόγῳ Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σεργίου, ἐὰν ἐπιχειρήσῃ νὰ περιγράψῃ ὅσα εἶδε καὶ ἔζησεν εἰς αὐτήν, διὸ καὶ δὲν ἐπιχειρεῖ, «τὸ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι». Εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Σεργίου Λαύραν καὶ εἰς ἕνα τῶν ὑπερέοχων Ναῶν αὐτῆς, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην συγκεντρωθέντων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, Ὁρθοδόξων, Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν καὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν χριστιανῶν τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ ἐν Ἰνδία, μετὰ σύντομον προσευχὴν, ἐκαλεῖτο κατὰ σειρὰν ὁ ἡγούμενος, λόγῳ πρεσβείων, ἐκάστης ἀντιπροσωπείας, ἵνα ἀπευθίνη τοὺς ἐμπρέποντας ἐπικαίρους λόγους, ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς Ἀρχιερωσύνης τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου. Πρῶτος ὁμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ὅστις ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ τιμωμένου Πατριάρχου, εὐχηθεὶς αὐτῷ μακροήμερουσιν

καὶ συνέχισιν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας μόχθων του. Μετὰ τὴν σειρὰν του ὠμίλησε καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἀργολίδος, εἰπὼν ὅσα εἰς τὸ τέλος τῆς παρουσίας ἐκθέσεως καταχωρίζονται. Μετὰ τὸ πέρας τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἠκολούθησεν ὠραιότατη ὁμιλία τοῦ ἁγίου Ρωσίας, οἱ ἀντιπρόσωποι ἐπεστρέψαμεν, περὶ τὴν 8ην βραδυὴν εἰς Μόσχαν, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν τὴν πρωΐαν, εἰς τὴν ἰδίαν θαυμασίαν Μονήν, προκειμένου νὰ τελεσθῇ ἡ θεία λειτουργία, καθ' ἣν συνελειτουργήσαν οἱ Πατριάρχαι Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Γεωργίας Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, ὡς καὶ πάντες οἱ Σεβασμιώτατοι Πρόεδροι τῶν ἀντιπροσωπειῶν. Πλήθη λαοῦ, ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας, ὡς ἐβεβαίωσαν οἱ σύνοδοί μας, ἐν κατανύξει δυσπεριγράπτῳ καὶ ἐν δακρυοῖς ἀκατασκέτοις, εἰς ἃ συναεμιγνύοντο καὶ τὰ ἡμέτερα ὀλόθηρα δάκρυα, παρηκολούθησαν τὴν θείαν λειτουργίαν, ἣτις εἶχε Βυζαντινὴν μεγαλοπρέπειαν ἄφατον, τῶν χορῶν, ἐξ ἑκατῶν καὶ πλέον προσώπων ἀποτελουμένων, ψαλλόντων αὐτόχρομα ἀγγελικά. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος ἐσημειώθη ἀπὸ τὸν γράφοντα, εἶναι, ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδιαίτερος ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βατικανοῦ, ἐνεφάνιζον εἰκόνα καταπλήκτων καὶ ἐξεστηκότων, ἐκ τῶν ἐν ἀπιστεύτῳ μεγαλοπρεπείᾳ, εὐκοσμίᾳ, τάξει καὶ Ἀγγελικαῖς ὕμνωδίαῖς τελουμένων ἐν τῷ Ναῶ ἑνόμιζέ τις ὅτι ἔλεγον καὶ ἀσφαλῶς ἔλεγον, «οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν ἢ ἠκούσαμεν». Ἐτερον ἀξιοσημείωτον, ὑπὲρ παρατηρήσαμεν κατὰ τὴν τέλεσιν καὶ προσφορὰν τῆς Ἀναιμάκτου Φρικτῆς Θυσίας, εἶναι ὁ τρόπος, ἢ μᾶλλον ὁ τρόμος καὶ ἡ ἄμετρος εὐλάβεια, μεθ' ἧς ὁ Ρῶσος Πατριάρχης, οἱ Ρῶσοι Ἀρχιερεῖς καὶ γενικῶς ὁ Ρωσικὸς κλήρος, προσῆλθον ἵνα κοινωνήσουν τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Ταῦτα ἰδὼν καὶ ταῦτα παρακολούθησας ὁ Μητροπολίτης Ἀργολίδος, εἶπεν, ὅτι ἂν ἐπιβάλλεται, —καὶ πράγματι ἐπιβάλλεται, — νὰ μεταβῇ πᾶς τις εἰς τὴν Παλαιστίνην, διὰ νὰ προσκυνήσῃ τοὺς Τόπους τοὺς ὁποίους ἠγίασεν ὁ ἐνανθρωπήσας Σωτὴρ, ἐξ Ἰσοῦ ἐπιβάλλεται νὰ ταξιδεύσῃ εἰς Ρωσίαν, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ ἔστω καὶ μίαν θείαν λειτουργίαν καὶ νὰ διαπιστώσῃ, ὅσα ἀσθενῶς καὶ πτωχῶς λίαν, περιγράφονται ἕδε καὶ νὰ διδαχθῇ φόβον Θεοῦ... Μετὰ τὸ πέρας τῆς οὐρανίας αὐτῆς θείας λειτουργίας, παρετέθη τράπεζα, εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἣτις εἶναι καὶ μεγαλοπρεπέστατος Ἱερὸς Ναός, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τοῦ γεύματος, εἰς Ρῶσος Ἱερομόναχος, μὲ ἐξαυλωμένην ὄντως μορφήν, ἀνεγίνωσκε Ρωσιστί, τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ κτήτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, Ὁσίου Σεργίου. Εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος, ἤνοιξαν δύο αὐτοκρατορικαὶ θὰ ἔλεγε τὴν ὀρειχάλκιναι πύλαι, αἵτινες χωρίζουν τὸ Ἱερὸν Θυσιαστήριον ἀπὸ τῆς ὑπολοίπου αἰθούσης τῆς Τραπεζῆς, — ἣτις αἰθουσα σημειωθῆτω, εἶναι ὀλόκληρος ἀγιογραφημένη δι' ἀγιογραφιῶν καταπλησσοῦσων, — καὶ πολυμελὴς μικτὴ χορωδία, ἔψαλλε διάφορα ἄσματα, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα καὶ τὴν Πεντηκοστήν. Ἡ ψαλμωδία αὕτη, ἐδημοῦργει εἰς ὅλους ἡμᾶς τὴν αἴσθησιν, ὅτι Ἀγγελοὶ κατελθόντες ἐξ οὐρανοῦ, ἀνέλαβον νὰ κατακλήσῃ τὰ ὄτα πάντων ἡμῶν. Μετὰ

τὸ πέρας τῆς ψαλμωδίας, ἤγειραν πρόποσιν οἱ Πατριάρχαι Ἀντιοχείας καὶ Γεωργίας, ἠὺχαρίστησε τοὺτους, ὡς καὶ ἅπαντας τοὺς συνδαιτημόνας, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρωσίας, ἔψαλεν ἐν συνεχείᾳ ὁ χορὸς τὴν φήμην του καὶ μετὰ τὴν εὐλογίαν τῶν περισσευμάτων τῆς τραπέζης, ἀπεσύρθημεν πάντες εἰς τὰ ἐν τῇ Μονῇ ὠρισμένα δι' ἑκάστην Ἐπιτροπὴν καταλύματα, ὅπου ἀνεπαύθημεν μέχρι τῆς 5ης ἀπογευματινῆς. Μετὰ τὴν μεσημβρινὴν ἀνάπαυσιν, ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία πληροφορηθεῖσα μετὰ βαθείας συγκινήσεως, ὅτι εἰς ἓνα τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἐν τῇ ἐν λόγῳ Μονῇ, τῶν Ἀρχαγγέλων, εὐρίσκειται ἡ Λάρναξ τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, τοῦ φωτιστοῦ τῶν Ρῶσων, μετέβη εἰς τὸν ἐν λόγῳ Ναὸν καὶ πρὸ τῆς θαυμασίας Λάρνακος τοῦ Ὁσίου, ἀνέγνωσε τρισάγιον, προσκυνήσασα τὰ Τιμια Ὁσῆα τοῦ Μεγάλου τούτου τέκνου τῆς Ἑλλάδος. Ἀκολούθως, ὡς εἶχεν ὀρισθῆ, μετέβημεν εἰς τὰ ἰδιαίτερα ἐν τῇ Μονῇ δώματα τοῦ Πατριάρχου, ἅτινα ἔχουν σεμνὴν μεγαλοπρέπειαν, τοῦ Πατριαρχικοῦ παρεκκλησίου ὄντος διακεκοσμημένου κατὰ τρόπον θαυμαστὸν καὶ ἐγίναμεν δεκτοὶ μὲ συγκινοῦσαν εὐγένειαν ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου, ὄντος καὶ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, παρασημοφορησαντος τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ τὰς συνοδείας αὐτῶν, διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου καὶ δωρήσαντος βαρύτιμα ἐγκόλπια καὶ Τιμίους Σταυρούς, εἰς ἅπαντας τοὺς ἐκπροσώπους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. Οὕτως ἔληξαν αἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις, τῶν ἐκπροσώπων, περὶ τὰς βραδυνὰς ὥρας, ἐπιστρεψάντων εἰς Μόσχαν, αἰνούντων καὶ εὐλογούντων τὸν Θεόν, ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καὶ ἐπεδαψιλεύθησαν αὐτοῖς». Θὰ ἀπετέλει παράλειψιν τὸ νὰ μὴ σημειώσωμεν, ὅτι εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σεργίου, λειτουργεῖ ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν σήμερον φοιτοῦν περὶ τοὺς ἑκατὸν νέους, ὧν ἡ λάμψις τοῦ προσώπου, τὸ εὐγενὲς τῶν τρόπων, ἡ ἀνυπόκριτος εὐσέβεια καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ καὶ τελετουργικὴ ἐντελής κατάρτισις, προοιωνίζονται λίαν προσεχῆ ἐπάνδρωσιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διὰ στελεχῶν ὑπερόχων. Τὴν ἐντελῆ λειτουργικὴν κατάρτισιν τῶν θαυμασιῶν αὐτῶν ἱεροσπουδαστῶν, τὴν διεπιστώσαμεν, ὅταν ἐλειτουρήσαμεν ἐν τῇ Λαύρᾳ καὶ διηκονήθημεν ἅπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς, ὑπὸ τριῶν σπουδαστῶν ἕκαστος. Εἶναι κυριολεκτικῶς ἐκπληκτικόν, νὰ βλέπῃ τις τὴν ἐπιτηδειότητα μεθ' ἧς οἱ ἐν λόγῳ σπουδασταὶ διακονοῦν τοὺς λειτουργοὺς καὶ ἐν γένει τὴν διεξαγωγὴν τῆς Θείας Λειτουργίας. Θὰ πρέπη νὰ παρακολουθήσῃ ἔστω καὶ μίαν λειτουργίαν, ἐν τῇ μνησθεισῇ Ἱερᾷ Μονῇ, τινὲς ἐκ τῶν ἰδικῶν μας ἐλλογίμων Καθηγητῶν, τῶν ἐχόντων ἀντιρρήσεις, διὰ τὴν ἀπόκτησιν Ἀκαδημίας ἰδίας, ἐκ μέρους τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἀποβάλουν τὰς ἀδικαιολογήτους ἀντιρρήσεις των. Τινὲς τῶν ἰδικῶν μας Θεολόγων, χειροτονούμενοι κληρικοί, ὄχι μόνον ἀγνοοῦν νὰ λειτουργήσουν, ἀλλ' ἀγνοοῦν ἂν πρέπη νὰ φορέσουν πρῶτον τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ εἶτα τὸ φελόνιον...

Τὴν ἐπομένην, 19ην Ἰουλίου, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν, προκειμένου νὰ ἴδουν ὠρισμένα σημεῖα

τῆς Μόσχας, ὡσαύτως δὲ καὶ νὰ ἀναψυχοῦν, διέπλευσαν ἀρκετὴν ἀπόστασιν τοῦ ποταμοῦ Μόσκοβα, ὅστις διαρρέει τὴν πόλιν καὶ ἔχει μῆκος περίπου 150 χιλιομέτρων. Ἡ θαλασσία αὕτη ἐκδρομὴ, ἥτις διήρκεσεν ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἡμέραν, ὑπῆρξε μαγευτικὴ, καθ' ὅσον εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχει βλάστησις πυκνοτάτη καὶ ὠραιοτάτη, ὡς καὶ ἀρκετὰ θαυμάσια δένδρα. Τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις ἐδεξιώθη τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς ἓν τῶν πολυτελεστέρων ξενοδοχείων τῆς Μόσχας, τιμῆσασα οὕτω τὸν Πατριάρχην Ρωσίας καὶ τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀντιπροσώπους. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ δεξιώσειν, ἐξόχως φιλόφρονος λόγου ἐλέγχθησαν ἐκ μέρους τοῦ Κυβερνητικοῦ ἀντιπροσώπου, διὰ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Ἀλέξιον καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ ἀνύστακτον ποιμαντορικὴν του προσπάθειαν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκ μέρους του προσφοράν, εἰς τὴν διατήρησιν καὶ περιφρούρησιν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Εἰς τὰς φιλόφρονας ταύτας προσήσεις τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευτικῶν ζητημάτων Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, μὲ πολλὴν ταπεινώσιν καὶ μετριοφροσύνην, ἀλλὰ καὶ μὲ εὐστροφονοῦν καὶ γλώσσα, ἀπήντησεν ὁ τιμώμενος Πατριάρχης. Οὕτως ἔληξεν ἡ τολιτισμένη αὕτη δεξιώσειν. Τὴν ἐπομένην, Σάββατον 20ῆν Ἰουλίου, ἐπεσκέφθημεν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας, τοῦ ὁποίου τὸ κτιριακὸν μεγαλεῖον, εἶναι δυσπερίγραπτον. Ἡ αἴθουσα τῶν τελετῶν εἶναι ἀπέραντος καὶ εἶναι διακεκοσμημένη κατὰ τρόπον ὀνειρώδη. Ἀποφεύγομεν νὰ ἐπιχειρήσωμεν πλήρη περιγραφὴν τοῦ ὑπερόχου τούτου Πανεπιστημίου καὶ ἀποτολμῶμεν μίαν ἐξομολόγησιν. Ὅταν ἐξήλθομεν τοῦ Πανεπιστημιακοῦ κολοσσοῦ, ὁ γράφων, ἀπηύθυνεν ἀλαλήτως, μίαν βραχεῖαν προσευχὴν, πρὸς τὸν Παντοδύναμον Θεόν, ζητήσας δι' αὐτῆς, ὅπως συντόμως φέρῃ ὁ Κύριος τὰ περιστατικά, ἵνα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον αὐτό, εἰς τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ σχολὴ τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ, «ἀθεΐας», λειτουργήσῃ Θεολογικὴ Σχολή, διὰ νὰ προσλάβῃ πραγματικὴν ἀξίαν, ἡ Μοσχοβτικὴ αὕτη Πανεπιστημιούπολις. Τὸ κορύφωμα τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Ρώσου Πρωθυεράρχου, γενομένων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν ἐπομένην, ἡμέραν Κυριακὴν, 21ην Ἰουλίου, γενομένη ἐν τῷ Καθεδρικῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῆς Μόσχας θεία λειτουργία, εἰς ἣν δὲν ἔλαβε μέρος ὁ Μακαριώτατος κ. Ἀλέξιος, εἰμὴ μόνον οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι καὶ ἅπαντες οἱ Πρόεδροι τῶν Ἁγιωτάτων ἀνά τὴν οἰκουμένην Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Πλήθη λαοῦ, μετὰ κατανύξεως συγκινοῦσης, ὡς εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς παρουσίας ἐκθέσεως περιεγράφῃ, παρηκολούθησαν τὴν μετὰ Βυζαντινῆς μεγαλοπρεπειᾶς τελεσθεῖσαν αὐτὴν φοικτὴν Θυσίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντηλλάγησαν ἀποχαιρετιστήριον προσήσεις ἐκ μέρους τοῦ προεξάρχοντος Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου, εἰς ἅς, πάντοτε μὲ πνεῦμα σεμνότητος καὶ μετριοφροσύνης, ἀπήντησεν ὁ Μακαριώτατος κ. Ἀλέξιος, ἐκφράσας τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς ἀπάσας τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἐτίμησαν τὴν Ἀρχιερατικὴν πεντηκονταετηρίδα του, διὰ τῆς ἀποστολῆς ἐκπροσώπων. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐσημεῖωσεν ἰδιαιτέρως,

ὁ συντάκτης τῆς παρουσίας ἐκθέσεως, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ θείαν λειτουργίαν, εἶναι δύο τινά: Πρῶτον, ἡ βαθεῖα εὐλάβεια, ἡ ἐξειδικασμένη ἔκφρασις φόβου Θεοῦ καὶ τὸ συνεσταλμένον, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Πατριάρχης πασῶν τῶν Ρωσιῶν, περιβληθεὶς εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας τὸν Ἱερὸν Μανδύον καὶ φορέσας τὸ Ἅγιον Ἐπιτραχήλιον καὶ τὸ Ἱερὸν Ὠμοφόριον, προσῆλθε, διὰ νὰ λάβῃ τὸ Πανακῆρατον Σῶμα καὶ τὸ Πανάσπιλον Αἷμα τοῦ Λυτρωτοῦ. Τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμὴν, ὁ Ρώσος Πατριάρχης ἐνεφάνισε πρόσωπον ἐξαστράπτον, ὡς ἐὰν ἀμετροὶ δεσμίδες φωτὸς εἶχον περιλούσει τὸ τετιμημένον ἱερὸν πρόσωπόν του. Τὴν ὥραν αὐτὴν, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὁ χαράσσαν τὰς γραμμὰς αὐτάς, πόσον δεδοξασμένη θὰ ἦτο ἡ ἀνά τὸν κόσμον Ἀγιατάτη Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐὰν οἱ ποιμένες Τῆς ὅλων τῶν βαθμῶν, μετελάβανον τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ὡς μετέλαβε τούτων κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐκείνην, ὁ ἄξιος Πρωθυεράρχης τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Δεύτερον, πλήθη λαοῦ, ἅτινα δὲν ἐχώρουν εἰς τὸν εὐμεγέθη Καθεδρικὸν Ναόν, ἀφιερωμένον εἰς τὰ «Θεοφάνεια», παρηκολούθησαν τὴν θείαν λειτουργίαν, ἰστάμενα ἔξω αὐτοῦ ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τοῦ τέλους τῆς θείας λειτουργίας, ἤρχισαν βραχδαία βροχή, χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθῆ οὐδεὶς ἐκ τοῦ ἔξω τοῦ Ναοῦ ἰσταμένου πλήθους, τὸ ὁποῖον διελύθη μόνον ὅταν οἱ Πατριάρχαι καὶ οἱ Ἱεράρχαι, ἀνεχώρησαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Ὡς Ρωσικὴ εὐσέβεια, ἡ ὁποία ἐνίκησεν καὶ θὰ νικήσῃ ἐν συνεχείᾳ, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ. Τὴν ἑσπέραν τῆς ἰδίας Κυριακῆς, παρετέθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, δεῖπνον πλουσιώτατον, πρὸς τιμὴν τοῦ σεβαστοῦ Πατριάρχου Αὐτῆς, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὀμιλήσας εἰς τὸν Πατριάρχην, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λένινγκραντ κ. Ποιμὴν, ἐκθέσας τὴν καρποφόρον ποιμαντορικὴν τοῦ τιμωμένου Πατριάρχου καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ρωσικοῦ ἔθνους μόχθους του. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὀμιλίας, ἐψάλη μελωδικώτατα ὁ Πολυχρονισμὸς τοῦ Πατριάρχου καὶ εὐλογηθέντων τῶν περισσευμάτων, ἔληξαν αἱ σεμναὶ, αἱ μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ἄψογοι, αἱ μεθ' ὑποδειγματικῆς εὐκοσμίας διεξαχθεῖσαι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ τελεταί, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου δεχθέντος εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ ξενοδοχείου «Οὐκρανία», τοὺς ἀποχαιρετιστήριους ἀδελφικούς ἀσπασμούς τῶν τε Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν, τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ πάντων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. Τὴν ἐπομένην, 22αν Ἰουλίου, περὶ τὴν 11ην νυκτερινήν, ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς εἰς τὴν πατρίαν γῆν, προπεμφθεῖσα εἰς τὸν ὠραῖον σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Μόσχας, ὑπὸ τριῶν Ρώσων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως, ὡς καὶ τοῦ κυρίου ἐπιτετραμμένου, τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας μας.

Αἰνοῦμεν ἐκ βαθέων τὸ Ὑπερύμνητον Ὄνομα τοῦ Παναγὰθου Θεοῦ, διὰ τὸ εὐλογητὸν καὶ ἐξόχως πολυλαπλῶς ὠφέλιμον αὐτὸ ταξιδίον μας εἰς Ρωσίαν καὶ προσευχόμεθα, — ἀφοῦ μάλιστα ἐδώκαμεν τὴν ὑπόσχῃσιν αὐτὴν εἰς τε τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Ρωσι-

κῆς Ἐκκλησίας, —καὶ πακρακαλοῦμεν, ἵνα συμπροσεύχωνται μεθ' ἡμῶν καὶ οἱ ἀναγνώσται τῆς ἀπερίττου ταύτης ἐκθέσεως, ὅπως ταχέως ὁ Θεμελιωτὴς τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας, ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀναδείξῃ εἰς τὸ Ρωσικὸν Ἔθνος, ἕνα νέον Μέγαν Κωνσταντῖνον, ὅστις θὰ θραύσῃ ὀριστικῶς τὰ δεσμὰ τῆς Ἀγιοτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνυψῶν τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἀναφωνήσῃ: «Ρωσία ἐν τούτῳ νίκα, ἐν τούτῳ μεγαλύνθητι».

Ὁ λόγος δὲν ὁ Μητροπολίτης Ἀργολίδος ἐξεφώνησε πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἁγίου Σεργίου, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε καὶ ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας, κύριε Ἀλέξιε, προσφιλέστατε καὶ πολυσέβαστε ἀδελφὲ ἡμῶν, «χαίρετε, πάλιν ἐρῶ χαίρετε».

Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Ζακύνθου κ. Ἀλέξιου, Παραμφίας κ. Τίτου καὶ ἡ ἐμὴ ἐλαχιστότης, μετὰ τοῦ πανοσιολογιώτατου Ἀρχιεπισκοπάρχου κ. Θεοκλήτου, ἀπεδέχθημεν τὴν ἐξόχως εὐχάριστον καὶ τιμητικὴν ἐντολὴν τῆς Σεπτῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἔλθωμεν εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ ἐνδοξον Χώραν σας, κομιστὰι τῶν ὀλοκαρδίων θερμοτάτων εὐχῶν, τοῦ τε Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου καὶ ἀπάσης τῆς εὐλογητῆς χορείας τῶν Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν καὶ ἵνα συνορτάσωμεν καὶ συνευφρανθῶμεν, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ δικαίᾳ εὐλογίᾳ, ἣν ἐχαρίσατο τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοφρονητῷ Μακαριότητι ὁ Πανάγιος Θεός, τῆς συμπληρώσεως πενήκοντα ἐτῶν, ἑνδόξου, τιμητικῶν, ἀγωνιστικῶν καὶ καρποφόρου Ἀρχιερατικῶν βίου. Τὸ ἄγγελμα Μακαριώτατε τοῦ ἑορτασμοῦ, τοῦ ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος διὰ τε τὴν Ἀγιοτάτην Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν καὶ σύμπαν τὸ ἐνδοξον Ρωσικὸν Ἔθνος, ἠκούσθη ἀπὸ μέρους τῆς Ἀγιοτάτης Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας μετ' ἰδιαιτέρας Ἐδαγγελικῆς εὐφροσύνης, διὸ καὶ ἀνετέθη ἡμῖν, ἵνα διανύσωμεν μακρὰν ὁδὸν, ὅπως συμπροσευχηθῶμεν μεθ' Ὑμῶν καὶ δῶμεν δόξαν τῷ ἐν Τριᾷδι Προσκυνητῷ Θεῷ, τῷ εὐλογησαντι καὶ εὐλογοῦντι τὴν Ὑμετέραν πολυτιμον ζωὴν. Οἱ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκπρόσωποι, εὐρισκόμεθα σήμερον ἐνταῦθα, ἔχοντες τὴν ἐδραίαν πεποιθήσιν, ὅτι ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγεν ἐπὶ τὸ αὐτό, ἵνα τιμήσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἣς ἡ πενηκονταετῆς θητεία ἐν τῇ Ἀρχιερατείᾳ, ὑπῆρξεν «εὐωδία Χριστοῦ ἐν τοῖς σωζομένοις». Ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι ἀμετρος, διότι οἱ γνωστοὶ ἀκατάλυτοι δεσμοί, οἵτινες συνδέουν τὰς δύο ἡμῶν Ἐκκλησίας, εἶναι ὅσον πολλοὶ καὶ ὅσον ἀρρηκτοί. Ἡ Ἀγιοτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησία, παραλαβοῦσα ἐκ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, τὸν ἀτίμητον θησαυρὸν τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν ἐφύλαξεν ἀμόλυντον καὶ οἱ Ἱεράρχαι τῆς Χώρας ταύτης, δύνανται νὰ κωνχῶνται, λέγοντες μετὰ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἐδαγγελιστοῦ, «αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ Ὀρθόδοξος πίστις ἡμῶν». Δὲν θὰ ἐκταθῶ Μακαριώτατε, διὰ νὰ ἀναφερθῶ εἰς λεπτομερείας, ἀποδεικτικὰς τῶν ἱερῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν

τῶν συνδεόντων τὰς δύο Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ θὰ ἀρκεσθῶ νὰ μνημονεύσω ἀπλῶς, ὀρισμένων ὀνομάτων ὑπερόχων τέκνων τῆς μεγάλης Πατρίδος μου, ἀναλωθέντων εἰς τὴν ἰδικὴν σας Πατρίδα, προκειμένου νὰ καταργήσων αὐτὴν διὰ τοῦ Φωτὸς τοῦ Ἐδαγγελικοῦ. Τὰ τέκνα ταῦτα τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια αἰσθάνομαι παρόντα ἀοράτως ἐν μέσῳ ἡμῶν, εἶναι, οἱ πελώριοι Ἱεραπόστολοι, Ἁγιοὶ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, ὁ Μάξιμος ὁ Γραικός, οἱ ἀδελφοὶ Λειχοῦδαι καὶ οἱ ὑπέροχοι Ἱεράρχαι, Ἐδγένιος ὁ Βούλγαρις καὶ Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, οἵτινες θεοφιλῶς Ἀρχιερέτευσαν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ρωσίᾳ. Ἐπιτρέψατέ μοι ἀκόμη Μακαριώτατε καὶ λοιποὶ ἀδελφοὶ συνορτασταί, νὰ ἐπενθυμίσω τὰς ὁραίας καὶ εὐγενεῖς προσπάθειάς τοῦ πρώτου Μεγάλου Ἡγεμόνος πασῶν τῶν Ρωσιῶν, Συμεὼν τοῦ ὑπερηφάνου, τὰς ὁποίας οὗτος κατέβαλε κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, διὰ νὰ ἀξήσῃ καὶ καταστήσῃ περισσώτερον στενοὺς τοὺς δεσμοὺς τῆς Μεγάλῃς Ρωσίας, μετὰ τὸ Ἐνδοξον Βυζάντιον. Τέλος, ἃς ἀναφέρω καὶ τοὺς ἱεροὺς δεσμοὺς, οἵτινες ἀνεπτύχθησαν μετὰ τῆς ὁραίας Πατρίδος σας καὶ τοῦ Βυζαντίου, ὅταν κατὰ τὸ 1414, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως, Μανουὴλ τοῦ Β' τοῦ Παλαιολόγου, Ἰωάννης ὁ 8ος, ἔλαβε σύζυγον τὴν Ἄνναν, θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος Μόσχας Βασιλείου καὶ ὅταν ἀργότερον, κατὰ τὸ 1472, ὁ ἐνδοξος ἡγεμὼν Ἰβάν ὁ Γ' ὁ Μέγας, ἔλαβε σύζυγον τὴν Σοφίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Θωμᾶ Παλαιολόγου, δεσπότη τῆς Πελοποννήσου. Ὁ γάμος οὗτος ἐγένετο αἰτία νὰ συρρεύσων εἰς τὴν Ρωσίαν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἑλληνες λόγιοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, φεύγοντες τὸ φάσγανον τοῦ ἀλλοπίστου τυράννου, οἵτινες κατεφώτισαν διὰ τοῦ Ἐδαγγελικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ λόγου, τὸ εὐγενὲς Ρωσικὸν Ἔθνος. Βεβαιωθῆτε Μακαριώτατε, ὅτι τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐλησμονήσῃ ποτε, ὅτε καὶ θὰ λησμονήσῃ τοὺς ὑπερόχους αὐτοὺς ἀδελφικὸς δεσμούς, καθὼς δὲν θὰ λησμονήσῃ προσέτι καὶ τὸ ὅτι, ὅταν τὸ Βυζάντιον ἔπεσε καὶ ὅταν ἡ Πόλις ἐτοόρκεφε καὶ ὅταν ἐστέναιε καὶ ὀλοφύρετο ὑπὸ τυραννίαν δεινήν, ἡ Ἁγία Ρωσία ὑπῆρξεν ἡ γενναία προστάτις τοῦ δούλου Ἑλληνικοῦ γένους. Βεβαιωθῆτε ἀκόμη, ὅτι αἱ ἐπισκέψεις καὶ ἀντεπισκέψεις αὗται, γινόμεναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ «ἐνώπιον τοῦ Ὁποίου πᾶν γόνυ κάμνη» καὶ σκοποῦσαι τὴν δόξαν τῆς Ἁγίας Του Ἐκκλησίας, θὰ ἀναθερμάνων καὶ θὰ καταστήσων περισσώτερον ἀρρήκτους τοὺς δεσμοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Πατρίδα ἡμῶν καὶ θὰ ὀμιλήσωμεν διὰ μακρῶν εἰς τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν Ἱεράρχας καὶ εἰς τὸν εὐσεβῆ Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν φιλόχριστον Ἑλληνικὸν λαόν, περὶ τῆς ὑποδειγματικῆς περιωπῆς εἰς ἣν ἴσταται ἡ Ἐκκλησία τῆς Πατρίδος σας, χάρις εἰς τοὺς μόχθους τῆς Ὑμετέρας πανσεβάστου Μακαριότητος, τὴν σεμνότητα καὶ βαθειὰν πίστιν Αὐτῆς, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν συνεπισκόπων Τῆς καὶ χάρις εἰς τὴν μεγάλην ὑπομονήν, ἡ ὁποία συνοδεῖ τοὺς ὑψηλοὺς Ἐδαγγελικοὺς ἀγῶνάς σας· καὶ πρέπει νὰ διακηρυχθῇ, ὅτι ἡ Ἀγιοτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ οἱ θαυμαῖοι Ποι-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὰ «Πεπραγμένα».

Ἐξεδόθησαν προσφάτως τύποις τὰ «Πεπραγμένα» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων του καὶ τὰ ὁποῖα, «πληροφοροῦν τὴν διακονίαν του», εἶχεν ὑποβάλει πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

Ἡ ἐκδοσίς των ἀποτελεῖ πολύτιμον ὄντως προσφοράν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Διότι ἐκ τῶν σελίδων των πιστοῦται ἀριθμητικῶς, μετὰ ποίου ἐνθέου ζήλου καὶ πόσον «ἐκ ψυχῆς ἐργάζεται» (Κολοσ. γ', 23), εἰς ὅλους τοὺς πολυσχιδεῖς τομεῖς τῆς μεγάλης του ἀποστολῆς.

Ἐκπλήσσει ἀληθῶς ἡ σφριγῶσα καὶ δημιουργικὴ δραστηριότης τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς λατρευτικῆς, πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς μας ζωῆς. Ἀποβαίνει ἀληθῶς οὗτος «Θεοῦ συνεργός». Καὶ ἀποτελεῖ ἀκτινοβολοῦν καὶ σελαγίζον ὑπόδειγμα εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς μας λειτουργούς. Καὶ προσφρόνιστα ἀπεκλήθη «δρῶς ἀγῆρως», ὑπὸ τὴν ὁποίαν σκιαζεται, ἀναφροσύνη ἀπὸ τὰ καύματα τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία. Πολλὰ καὶ βαρῆς εἶναι ἀληθῶς ὁ μόχθος. Καὶ πολλὰ τὰ προβλήματα. Ἀλλ' ὅπως ὁ Θεόδωρος Στουδίτης λέγει, «ἡ προθυμία καὶ ὁ ζήλος καθιστοῦν τὰ δυσχερῆ εὐχερῆ». Καὶ ἡ ἐν πᾶσιν ἀρετὴ καὶ ὁ ἀγιος ζήλος τοῦ Μακαριωτάτου ἐγγυῶνται τὴν εὐχερεστέραν λύσιν τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία.

μένες Τῆς, διδάσκουν ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς καρτερικῆς των ζωῆς ἐβεβαίωσαν διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, τὸν ἀφενδὴ λόγον τοῦ Κυρίου, «ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν».

Κύριος ὁ Θεός, ὁ περιποιησάμενος τὴν Ἀγίαν Αὐτοῦ Νύμφην, τὴν Ἐκκλησίαν, τῷ Τιμίῳ Αὐτοῦ Αἵματι, εἶθε νὰ συνεχίσῃ ἐπευλογῶν τὴν Ἀγιωτάτην Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ρύεται Αὐτὴν ἐκ παντὸς δυσχεροῦς καὶ ὀλεθρίου πειρασμοῦ, νὰ κρατῆ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, χαρίζων Αὐτῇ ὑγίαν ψυχῆς καὶ σώματος, διὰ νὰ συνεχίσῃ τοὺς λαμπροὺς ἀγῶνάς Τῆς, ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου, οὐ μόνον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδοξίας, τηροῦσα τὴν «ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης», κατὰ τὴν ἀπαξ παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἀπαρασάλευτον Κανονικὴν σειρὰν καὶ τάξιν, ὡς καὶ ὅλους τοὺς Ἁγίους Ἱεράρχας τοὺς συναγωνιζομένους μετ' Αὐτῆς τὸν καλλίνικον τῆς πίστεως ἀγῶνα καὶ νὰ ἐπιδαριλευθῇ εἰς τὸ φιλόχριστον πλήρωμα τῆς φιλοξένου Χώρας σας, πλουσίας τὰς εὐλογίας Του.

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Μόνον διὰ τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, κατὰ τὴν εἰς Αὐτὸν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κ. Σλὸτ Μάκαρ, διεμαρτυρήθη ἐντόνως διὰ τὴν ὑπὸ τῶν προτεσταντῶν ἀναπτυσσομένην ἐν Ἑλλάδι ἐντονον προσηλυτιστικὴν προπαγάνδαν εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Μάκαρ ἐφάνη πεισθεὶς καὶ ὑπεσχέθη νὰ προτείνῃ εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἄρσιν «τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας ταύτης τῶν προτεσταντῶν».

Ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ κ. Μάκαρ εἶναι ὅπως δεδικοιολογημένα, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ εἰλικρινῆς συνεργασία τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς πλαισίοις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ὅταν αὐτὰ ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια ἐκείνης δι' ἀπαράδεκτον προσηλυτιστικὴν ἐνεργειῶν καὶ διὰ δημιουργίας κλίματος, ἥμισυ εὐνοοῦντος τὴν εἰλικρινῆ συνεργασίαν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις δύναται νὰ καρποφορήσῃ μόνον διὰ τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἥτις μόνη διεφύλαξεν ἀκέραιον καὶ ἀνόθευτον τὸν θησαυρὸν τῆς παλαιοχριστιανικῆς παραδόσεως.

**Πρέπει νὰ μετουσιωθοῦν
καὶ εἰς ἐμπράκτους ἐκδηλώσεις.**

Κατὰ τὴν εἰς προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» μνημονευθεῖσαν ἐπίσκεψιν Ἑλλήνων σπουδαστῶν πρὸς τὸν Πάπαν Παῦλον ΣΤ', οὗτος μεταξὺ ἄλλων, ὡς πληροφορεῖ ἡ «Καθολικὴ», εἶπεν εἰς ἐκείνους τὰ ἑξῆς: «Ἑλλάς! Ὄνομα θελκτικόν, τὸ ὁποῖον ἀρκεῖ, ἵνα ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀνακληθῶσιν ἀναρίθμητοι ἐνθυμήσεις. Μήπως δὲν εἶμεθα ὅλοι τρόπον τινὰ μαθηταὶ τῆς Ἑλλάδος; Μήπως δὲν ἔχομεν ὅλοι σφραγισθῆ διὰ τῆς ἱστορίας τῆς, διὰ τῆς γλώσσης τῆς, διὰ τοῦ φρονήματος καὶ τῆς τέχνης, ἅτινα ἐκληροδότησεν εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ διὰ τῆς θέσεως, ἣν κατέλαβεν ἐν τῇ χριστιανικῇ παραδόσει; Οἱ ἅγιοί τῆς, ἡ πατερικὴ λογοτεχνία τῆς καὶ ἡ λειτουργικὴ τῆς τιμῶνται ἐν ὅλῳ τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ, πάντως δὲ — τὸ λέγομεν ἀδιστακτικῶς — ἐν ὅλῳ τῷ καθολικῷ κόσμῳ».

Ἀσφαλῶς χαίρομεν διὰ τὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα αἰσθήματα τοῦ νέου Πάπα, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν, ὅτι οὗτος ἔχει εὐρύτητα ὁριζόντων καὶ προσαρμοστικὰς ἱκανότητας. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι πρέπει νὰ μετουσιωθοῦν καὶ εἰς ἐμπράκτους ἐκδηλώσεις ἐναντι τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τοῦθ' ὅπερ πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς πρῶτον ἀποτέλεσμα τὴν ἄρσιν τῶν εἰς βάρος αὐτῆς γενομένων ἀδικιῶν. Μόνον τοιοῦτο τρόπος θὰ ἀπεδεικνύετο πλήρως ἡ εἰλικρίνεια τῶν

τιμητικῶν διὰ τὴν Πατρίδα καὶ Ἐκκλησίαν μας λόγων τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Πρέπει νὰ ἐξετασθῆ.

Ὁρθῶς ἐξεδηλώθησαν ἀνησυχίαι ἐξ ἀφορμῆς εἰδήσεως, μεταδοθείσης ὑπὸ τουρκικῆς ἐφημερίδος. Κατὰ τὴν εἰδησίην ταύτην, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ ἡ μνηστή του, ἀμφότεροι Ἕλληνες ἐγκατεστημένοι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐγκατέλειψαν τὰς παραδόσεις τῶν Πατέρων των καὶ ἐγένοντο Μωαμεθανοί. «Εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ἤχθησαν, διὰ τὰ εὐροῦν ἐργασίαν καὶ διὰ νὰ νομιμοποιήσουν τὸν δεσμόν των».

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος περιπτώσις πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ οὐ μόνον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν Γενικὸν Προξενεῖον. Ὁ ἐξισλαμισμὸς οὗτος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ ἀγνοηθῆ ἢ νὰ διέλθῃ ἀπαρατήρητος. Ἰδίως πρέπει νὰ ἐξετασθῆ ἐὰν εἶναι ἀποτέλεσμα προγραμματισμένης ἐνεργείας προσηλυτισμοῦ καὶ ἐξισλαμισμού.

Ἐποχρῆσις ἐπιβεβλημένη.

Ὁρθῶς ἐπίσης παρατηρήθη ὑπὸ ἐγκρίτου δημοσιογράφου, ὅτι οὐδόλως εἶναι ἀληθεῖς οἱ ἰσχυρισμοὶ περὶ ὀλιγορίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἔργα κοινωνικά.

Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τόνισθῆ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ ὡς τονίζει ὁ δημοσιογράφος, «δὲν ὑπάρχει οὔτε μία ἴσως Μητρόπολις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὅποια νὰ ὑστερῆ εἰς ἔργα εὐρυτάτης κοινωνικῆς εὐποιίας, εἰς ἀνδρῶν Οἰκοτροφείων, Γηροκομείων, Ὁρφανοτροφείων, Σχολείων, εἰς ὀργάνωσιν μαθητικῶν συσσιτίων καὶ θερινῶν ἐξοχῶν κ.τ.δ. Ποίαν Μητρόπολιν νὰ ἀναφέρωμεν πρώτην καὶ ποίαν ὑστάτην;... Οἱ Ἱεράρχαι, ἄνευ ἐξαιρέσεως, κατέκτησαν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, ἀναλισκόμενοι εἰς τὸ γεῶργιον τοῦ Κυρίου. Καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἀπὸ τὸν τόπον εἶναι καθήκον ἱερὸν καὶ ὑποχρῆσις ἐπιβεβλημένη».

Ἀληθῶς, ἐφ' ὅσον οἱ δημοσιογράφοι πρέπει νὰ κατατοπιζοῦν τοὺς ἀναγνώστας των ἐπὶ πασῶν τῶν πτυχῶν καὶ ἐκφάνσεων τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ ἐφ' ὅσον μάλιστα συχνάκις ἀναφέρονται εἰς λεπτομερείας ἀναξίας λόγου, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ παρακολουθοῦν τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ προβάλλουν αὐτὸ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον.

Ἀπερίφρακτος ἀγρός.

Ἄξια ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶναι τὰ σημειωθέντα προσφάτως ἐν τῇ «Καθημερινῇ» περὶ τῆς νήσου Ρόδου: «Ἐξακολουθεῖ νὰ ὀργιάζῃ ἐκεῖ καὶ ἡ ἰταλικὴ καὶ ἡ καθολικὴ προπαγάνδα. Εἰς τὰ δωμάτια τῶν πλείστων ξενοδοχείων ὑπάρχον ἑρσηκευτικαὶ ἐκδό-

σεις τῶν καθολικῶν. Εἰς τὰ κέντρα διασκεδάσεως πνέει ἄνεμος ἰταλικός. Τὰ 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν τραγουδιῶν εἶναι ἰταλικά, 5 ἕως 6 τοῖς ἑκατὸ ἀμερικανικά, 3 ἕως 4 τοῖς ἑκατὸ γαλλικά καὶ 1 τοῖς ἑκατὸ κακῆς ποιότητος ἑλληνικά, τὰ ὅποια προβάλλονται ὡς ἐκπροσωποῦντα τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν, καὶ κάποτε τραγουδοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ προκαλοῦν τοὺς γέλωτες. Τὰ καταστήματα εἶναι γεμῆτα ἀπὸ ἰταλικά κυρίως εἶδη... Γενικῶς εἰς τὴν Ρόδον ὅλα τὰ πράγματα συμβαίνουν, ὡς ἐὰν ἡ Ἑλλὰς φροντίξῃ νὰ κρύψῃ τὴν ἑλληνικότητα τῆς νήσου». Ἐὰν εἰς ταῦτα προστεθῆ καὶ τὸ κακὸν παράδειγμα τῆς ζωῆς πλείστων ξένων τουριστῶν, συμπληροῦνται ἡ ὅλη εἰκὼν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐπιβάλλεται ἔντονος ἀντίδρασις, ἰδίως εἰς τὸν θρησκευτικὸν καὶ πνευματικὸν τομέα. Πρέπει ἐπὶ τῆς νήσου νὰ πνέῃ γνήσιος ἑλληνορθόδοξος ἄνεμος. Εἶναι καιρὸς οἱ ἀρμόδιοι νὰ κατανοήσουν, ὅτι ἡ Δωδεκάνησος εἶναι ἑλληνικὸς χώρος καὶ ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ὅθεν εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ εἶναι ἀπερίφρακτος ἀγρὸς δι' οἰονόηποτε λόγον.

Δείγμα τοῦ ἀφρητισθέντος ἐνδιαφέροντος.

Νέον δεῖγμα τοῦ ἀφρητισθέντος ἐνδιαφέροντος τῆς Δύσεως διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς ἐν Σεβτὸν τοῦ Βελγίου φιλορθόδοξου μονῆς τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν λίαν ἐπιμελεμένη ἐκδοσις τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Τὸ μεταφρασθὲν εἰς τὴν γαλλικὴν κείμενον εἶναι ἐπιτομὴ παλαιστάτης βιογραφίας, ἣτις ἐγράφη ὑπὸ μοναχοῦ τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγ. Ὄρους, ζήσαντος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ πρώτου διαδόχου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Ἡ πολυτελής ἐκδοσις καθίσταται τελειότερα διὰ πλουστίας βυζαντινῆς εἰκονογραφίσεως, τῆς ὅποιας ἐπεμελήθη ὁ γνωστός ἀγιογράφος κ. Ράλης Κοφίδης.

Εἶναι εὐχάριστον, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδοσις ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν σειρᾶς ὀλοκλήρου περισπουδάστων μελετῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Δυτικὸς κόσμος θὰ γνωρίσῃ τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ μοναχικοῦ βίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν πρέπει νὰ προηγῶνται.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἑορτῶν τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὀρθῶς ὁ κ. Τάκης Ψαράκης ὑποστηρίζει, ὅτι ἐν ἄλλο ὀρθόδοξον κέντρον — οὐχὶ βεβαίως τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ Ἄθῳ — με λαμπρὰν θρησκευτικὴν ζωὴν ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος, τὸ ἀκρωτήριο Μαλέας εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς λακωνικῆς γῆς, με τὰς μονὰς του, ἀναμένει τὴν σειρὰν του εἰς τὴν προβολὴν τοῦ ὀρθοδόξου μοναστικοῦ βίου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Μελέτιος εἰς μελέτην του, δημοσιευθεῖσαν κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ἀναφέρει, ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Μαλέας

«σέβονται καὶ τιμοῦν» τὸ ἀκρωτήριο αὐτὸ ὡς ἐν ἄλλο «Ἅγιον Ὄρος», ὅπερ πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ Ἄθω ὀνομάζουσι «Μικρὸν Ἅγιον Ὄρος».

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, εἰάν εἰς τὸ μέλλον ἐγίνοντο παρ' ἡμῶν προσπάθειαι καὶ ἐκδηλώσεις πρὸς μελέτην καὶ προβολὴν οὐ μόνον τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ Μαλέα, ἢ ὅποια τὸν ἀνέδειξεν εἰς «σημαντικώτατον τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ κέντρον», ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν μοναστικῶν κέντρον τῆς πατρίδος μας. Δὲν πρέπει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις νὰ προηγῶνται οἱ ξένοι.

Διὰ τοὺς Ἑλληνας ἐργάτας τῆς Γερμανίας.

Εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων ἡ «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων» Θεσσαλονίκης δι' ἐν χρήσιμον βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκε πρὸς χάριν τῶν μεταβιβόντων εἰς Γερμανίαν Ἑλλήνων ἐργατῶν. Τὸ βιβλίον αὐτό, ὅπερ ἔχει τὸν τίτλον «Μιὰ ματιὰ στὴ Γερμανία», ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ τοὺς συμπατριώτας μας νὰ ἐγκλιματισθοῦν εἰς τὴν νέαν χώραν καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια καὶ τὰς κατευθύνσεις διὰ τὴν προσαρμογὴν των εἰς τὸ νέον περιβάλλον.

Τὸ πλέον σημαντικὸν μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ὑποδεικνύει πῶς θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ σύνδεσις τῶν ἐκπατριζομένων Ἑλλήνων ἐργατῶν μετὰ τῶν ὀρθοδόξων ἱερῶν ναῶν καὶ ἀλληλοβοηθητικῶν κέντρον τῆς Γερμανίας. Χαρακτηριστικῶς ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἐργάτας τούτους οἱ ἐξῆς λόγοι: «Εἰς τὴν ξενιτειὰ τίποτε δὲν στηρίζει καὶ δὲν μᾶς ἀνακουφίζει περισσότερον ἀπὸ τὸν Θεόν, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν Ἱερέα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας... Ἡ συνεκτικὴ δύναμις τῆς κοινωνίας εἶναι ἡ Ἐκκλησία καὶ θὰ τὸ διαπιστώσετε καὶ μόνοι σας, στοὺς πρώτους μῆνες τῆς ζωῆς σας στὰ ξένα, ὅταν σᾶς φανοῦν οἱ πρῶτες περιστάσεις, πὸν θὰ σᾶς χρειασθῇ συμβουλή ἢ συντροφιά γιὰ ἓνα πρόβλημα δύσκολο οἰκογενειακὸ ἢ κοινωνικόν. Τότε δὲν ἔχετε παρὰ νὰ τρέξετε ἀδίσταχτα καὶ χωρὶς ἀναβολὴ στὸν Ἱερέα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, νὰ ζητήσῃτε τὴν συμβουλήν του καὶ νὰ συνεχίσῃτε τὴν ἐπικοινωνία μαζί του... Σπεύσατε εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν. Ἡ σκιά τῆς Παναγίας καὶ ἡ γαλήνη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θὰ σᾶς ἐνδυναμώσῃ καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας θὰ σᾶς βοηθήσουν καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην βοήθειαν».

Ἐπὶ πλέον ἡ «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων» Θεσσαλονίκης ὁργανώνει ἐκάστην Παρασκευὴν, ἡμέραν ἀναχωρήσεως τῶν ἀποστολῶν, συγκεντρώσεις «κατευδίου» εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μελετᾷ τὴν ὁργάνωσιν ἐνὸς Γραφείου Προνοίας τοῦ Μετανάστου.

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι πάντα ταῦτα θὰ ἀξιοποιηθοῦν διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς Γερμανίαν πεφωτισμένων κληρικῶν, δυναμένων νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς πολυπλάσις ἀπαιτήσεις τοῦ ἐν τῇ Ἐσπερίᾳ ὀρθοδόξου ποιμαντικοῦ ἔργου.

Ἐν πνεύματι εἰλικρινοῦς μετανοίας.

Καρπὸς ζωντανοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος εἶναι μία προσπάθεια, ἣτις γίνεται ἐσχάτως εἰς τὸ Νταχάου τῆς Γερμανίας, ἐνθα ἐδρίσκετο τὸ φρικτὸν στρατόπεδον συγκεντρώσεως, ἐκ τοῦ ὁποῖου διήλθον ἑκατοντάδες χιλιάδων ἀνθρώπων. Δεκάδες χιλιάδων ἐξ αὐτῶν, ἐν οἷς καὶ πολλαὶ ἑκατοντάδες ἱερέων, εὔρον τὸν θάνατον εἴτε εἰς τὸν κλίβανον ἀποτεφρώσεως, εἴτε ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους.

Εἰς τὸ Νταχάου λοιπὸν ἀπεφάσισαν νὰ κτίσουν μονὴν ὠρισμένην γερμανίδες μοναχὰι τοῦ τάγματος τῶν Καρμηλιτισσῶν, «διὰ νὰ προσεύχονται ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ ἐξιλεώσεως τῶν φρικιαστικῶν ἐγκλημάτων, πὸν διεπράχθησαν ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν των ἐκεῖ. Καὶ νὰ ἐπενθυμίζουσι εἰς τὰς χιλιάδας τῶν ἐπισκεπτῶν τὴν μοναδικὴν καὶ ἀνυπολόγιστον ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὸ τεράστιον βῆρος ἐνοχῆς οἰουδῆποτε ἐγκλήματος ἐναντίον τῆς ζωῆς αὐτῆς, πὸν καθήγισε καὶ ἀνύψωσεν ὁ Θεάνθρωπος».

Ἀληθῶς τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος θὰ εἶναι πολὺ εὐτυχεστέρον, ὅταν τὰ στίγματα καὶ αἱ πληγαὶ τοῦ παρελθόντος ἐν πνεύματι εἰλικρινοῦς μετανοίας γίνωνται κίνητρα νέας πνευματικῆς ζωῆς καὶ εὐγενῶν ἰδεολογικῶν προσπαθειῶν.

Διάβρωσις τῶν θεμελιῶν τοῦ Ἔθνους.

Σχετικῶς πρὸς τὴν ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἀνθεθνικὴν δρᾶσιν τῶν χιλιαστῶν ὁ «Ἀθηναῖος» τῆς «Καθημερινῆς» παρατηρεῖ λίαν εὐστόχως τὰ ἐξῆς: «Οἱ Χιλιασταὶ εἶναι κεκηρυγμένοι ἐχθροὶ τοῦ Νόμου κάθε χώρας. Δὲν τὸ ἀποκρύπτουν. Ἄλλ' ὅταν πρόκειται διὰ τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα, ἐπικαλοῦνται τὴν προστασίαν του. Προσέφυγον, λοιπὸν, εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, διὰ νὰ προσβάλουν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως, πὸν ἀπηγόρευσε τὸ συνέδριόν των, ὡς ἀντικειμένην δῆθεν εἰς τὸ Σύνταγμα. Τὸ κράτος ἔχει πράγματι παραβῆ τὸ Σύνταγμα, ὄχι ὅμως δι' αὐτό, πὸν τὸ κατηγοροῦν οἱ Χιλιασταί, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετον, διότι τοὺς ἐπιτρέπει τὸν προσηλυτισμὸν. Τὸ θράσος των μάλιστα ἔχει φθάσει μέχρι σημείου νὰ ἀποπειρῶνται ἐκάστοτε νὰ προπαγανδίσουν τὰς μορίας των καὶ εἰς τὸ στρατεύμα».

Ἄλλ' ὁ «Ἀθηναῖος» προσθέτει καὶ μίαν ἄλλην καταγγελίαν εἰς βῆρος τῶν Χιλιαστῶν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν οἱ ἀρμόδιοι. «Κάμουν καὶ κάτι ἄλλο ἰταμώτατον οἱ Χιλιασταί, λέγει. Ἐπειδὴ ὡς κέντρον των φέρεται ἡ Νέα Ὑόρκη, ἀποπειρῶνται νὰ πιέξουν ἐκάστοτε τὰς ἐλληνικὰς κυβερνήσεις διὰ τῶν ἐδῶ Ἀμερικανῶν νὰ τοὺς ἀφήσουν ἐλευθερίαν δράσεως. Εἰσήγαγον δὲ πρὸ καιροῦ διὰ τοιούτων πιέσεων κατὰ τόνους τὰ φυλλάδιά των, μὲ τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν τὸν προσηλυτισμὸν».

Ἐως πότε οἱ ἀρμόδιοι θὰ παρουσιάξουν τοιαύτην ἐπιπολαίαν στάσιν; Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοήσουν οἱ πάντες, ὅτι ἡ εἰς τὴν χώραν μας διάδοσις

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συνελθοῦσα σήμερον εἰς ἕκτακτον συνεδρίον ἵνα ἐξετάσῃ τὸ θέμα Παρατηρητῶν εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν μονιμοῦ Ὁρθοδόξου Γραφείου παρὰ τῷ Βατικανῷ, ἀπεφάσισε:

1. Ὅπως ἀπορρίψῃ ἀμφοτέρω κατὰ παλαιὰν καὶ πρόσφατον ὁμόφωνον τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας ἀπόφασιν.

2. Ὅπως ζυμελῆς ἐκ Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῇ μεταβῆ παρὰ τῷ κ. Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀξίωση παρ' αὐτοῦ τὴν ματαίωσιν τοῦ Συνεδρίου τῆς Ρόδου ὡς ὀλεθρίου Ὁρθοδόξως καὶ Ἐθνικῶς.

3. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ Πατρικῇ Αὐτῆς μερίμνῃ ὑπὲρ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος καὶ τῆς διακρατήσεως τῶν ὁσίων καὶ ἱερῶν τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας προτρέπει τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ μὴ προβαίη ἀμελετήτως εἰς σχόλια περὶ αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς ἐνεργείας, ἣν ὑποχρεοῦται νὰ λαμβάνῃ διὰ νὰ προφυλάσῃ ἀπὸ τὴν λύμην τῆς κακοδοξίας τὸ λογικὸν τοῦ Κυρίου ποίμνιον.

Τὸ θέμα τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ἐτεροδόξων εἶναι λεπτότατον καὶ δὲν ἐπιδέχεται ἀνεύθυνον σχολιασμόν, ἀνευ γενικωτέρας ζημίας.

Ἀθῆναι τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1963

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῆς 15ης Σεπτεμβρίου ἐ.ε. ἐλειτούργησε καὶ ἐχοροστάτησεν εἰς ἱερὰς ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐδέχθη Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλα πρόσωπα εἰς συνεργασίαν καὶ προήδρευσε διαφόρων Συμβουλίων.

Ἐτέλεσε: Τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου τὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Νταοῦ Πεντέλης.

— Τῇ 13ῃ Σεπτεμβρίου τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν εἰς τὸν ἐορτάζοντα ἱερὸν ναὸν Ἰψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Αἰγάλεω.

Ἐχοροστάτησε: Τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν.

— Τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τὴν τελεσθεῖσαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν.

— Τῇ 14ῃ Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας καὶ ὠμίλησεν.

Ἡ ὑλόγησε: Τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς γάμους τοῦ Κ. Παντελίδου καὶ Ἀ. Ραζῆ.

Προήδρευσε: Τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου τῆς ἕκτακτου συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος.

τοῦ Χιλιασμοῦ σημαίνει διάβρωσιν τῶν θεμελιῶν τοῦ Ἔθνους καὶ ὑπονόμευσιν αὐτοῦ.

Ἡ αὔξησις καταναλώσεως ναρκωτικῶν.

Κατ' ἀνακοίνωσιν ἀρμοδίας πηγῆς, ἡ κατανάλωσις ναρκωτικῶν καὶ ὁ ἀριθμὸς τοξικομανῶν εἰς τὴν χώραν μας ἠῤῥξησε τελευταίως εἰς λίαν ἀνησυχητικὸν βαθμόν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπεσημάνθη εἰς ἴσον περίπου μέτρον μεταξὺ τῶν λαϊκῶν καὶ τῶν εὐποροτέρων τάξεων. Εἶναι βέβαιον, ὅτι αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἐντείνουν κατόπιν τούτου τὴν ἐπαγρύπτησιν καὶ τὴν δοῦσιν τῶν πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ καὶ ἡ Πολιτεία γενικῶς θὰ ἐπιληφθῆ ἀποφασιστικώτερον τῆς ἀντιμετωπίσεώς του. Πρέπει ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ νὰ τελεσφορήσῃ ἡ ἀντιμετώπισις αὕτη εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁργανωθῇ καὶ μία πτέρυξ «ἐπιθέσεως» κατὰ τοῦ κακοῦ, ἡ ὁποία θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ψυχολογικὴν ἴασιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν θυμαίων. Ἐν ἀπὸ τὰ ληπτέα μέτρα, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς συστηματικῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς τοξικομανίας, τὸ ὁποῖον παρέχουν εἰς τὴν προᾶξιν ἄλλα πολιτισμένα κράτη, εἶναι καὶ ἡ ἴδρωσις ἐιδικῶν κλινικῶν. Διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρήθη ὑπὸ τοῦ τύπου, τοὺς τοξικομανεῖς μίᾳ ἀληθῶς πολιτισμένῃ κοινωνίᾳ πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὄχι ὡς ἐγκληματίας, ἀλλ' ὡς ἀσθενεῖς. Διὰ τῆς τοιαύτης συμπληρώσεως τῶν ἀστυνομικῶν καὶ λοιπῶν μέτρων θὰ εἶναι δυνατόν νὰ περιορισθῇ ἂν ὄχι νὰ ἐξαφανισθῇ τὸ ἀπαράδεκτον τοῦτο κοινωνικὸν ἔλλκος.

Αἱ θεολογικαὶ ὑποτροφίαι.

Αἱ διδόμεναι ἐκ διαφόρων πηγῶν, τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὑποτροφίαι εἰς θεολόγους πρὸς συμπλήρωσιν τῆς καταρτίσεώς των καὶ ἐξειδίκευσιν εἰς διαφόρους κλάδους τῆς ἱεράς ἐπιστήμης δὲν εἶναι ὀλίγαι. Τὸ ὄφελος ὅμως ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν ἑλληνικὴν θεολογίαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν μας εἶναι, ἐν πολλοῖς, λίαν ἀμφισβητήσιμον. Ὁ λόγος τῆς οὐχὶ αἰσίας ἀποδόσεως των πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὴν ἑλλειψιν οὐσιαστικῶν καὶ ὑγιῶν κριτηρίων κατὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν λαμβανόντων τὰς ὑποτροφίας ταύτας. Δύο, νομίζομεν, εἶναι τὰ κυριώτατα τῶν κριτηρίων τούτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται. Πρῶτον, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ὑπαρξιν διανοητικοῦ ταλάντου καὶ ἐξόχου ἠθους μεταξὺ τῶν κρινομένων πρὸς ἐπιλογὴν καί, δεύτερον, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ὑπαρξιν πνευματικῆς ὠριμότητος καὶ ἀσφαλούς ἐρματος ὀρθοδόξου πίστεως. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον κριτήριον δὲν θέλει συζητηθῆναι. Διὰ τὸ δεύτερον ὅμως, τὸ ὁποῖον κυρίως δὲν λαμβάνεται πολὺ ὑπ' ὄψιν, πρέπει νὰ τοινοθῇ εἰς τοὺς ἀρμοδίους, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον ὅσον τοῦλάχιστον καὶ τὸ πρῶτον. Διότι ὄχι ὀλίγοι εἶναι οἱ θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν ἐν ἑσπερίᾳ σπουδῶν των, κομίζον ἰδέας καὶ πνευματικὰς τάσεις ἐρχομένας εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας. Μόνον, λοιπόν, ὠριμοὶ πνευματικῶς καὶ ἔχοντες ἀναμφισβήτητον διανοητικὴν, καρδιακὴν καὶ βιωματικὴν δύναμιν ἀντιστάσεως εἰς τὰς θνητείας ἐπιδράσεις πρέπει νὰ στέλλωνται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ σπουδᾶς θεολογικάς. Ἄλλως, ἄς λείπῃ αὕτη ἡ ἐπικίνδυνος πολυτέλεια.

— Τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

Διεβίβασε: Τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου εὐχὰς πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Πρεσβείαν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Βουλγαρίας.

Ἐδέχθη: Τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανόν, Ναυπακτίας καὶ Ἐβρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρον καὶ Τιβεριάδος κ. Ἀνατόλιον, τὸν Ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Λογγοβάρδας κ. Φιλόθεον, τὸν Ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκη κ. Χαράλ. Βασιλόπουλον, τὸν προηγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πάτμου κ. Παῦλον, τὸν Ἡγούμενον τῆς ἐν Ἀθῶν Ἱ. Μονῆς Διονυσίου κ. Γαβριήλ, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Ἀναργύρων Ψυρρῆ, τὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατειρών κ. Τιμόθεον Κατσιπρόεδρον καὶ τὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Σπυρίδωνα Λουλουδάκη.

— Τῇ 5ῃ Σεπτεμβρίου τὸν βουλευτὴν καὶ τέως ὑπουργὸν κ. Εὐάγγελον Ἀβέρωφ, τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἡλείας κ. Γερμανόν, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιον, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνόν, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανόν, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιον καὶ Κίτρους κ. Βαρνάβαν. Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐδέχθη καὶ τὸν αἰδεσιμ. Οἰκονομίδην.

— Τῇ 6ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Δράμας κ. Φίλιππον, Ρόδου κ. Σπυρίδωνα καὶ Μύρων κ. Χρυσόστομον, τὸν Θεοφιλέστατον Χωρεπίσκοπον Τριμιθιόντος κ. Γεώργιον, τὸν τέως ὑπουργὸν κ. Ἀ. Ἀναστασιάδην, τὸν πρόεδρον καὶ ἀντιπρόεδρον τοῦ Συμβουλίου Προλήψεως Ἀτυχημάτων καὶ τὸν ἱεροκέρυκα Καψιμάλλην.

— Τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου τὸν Σεβασμιωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον Συναίου καὶ Ραιθῶν κ. Πορφύριον καὶ τοὺς ἱεροκέρυκας Καψιμάλλην καὶ Παπαγιάννην.

— Τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου τὴν Α.Ε. τὸν πρωθυπουργὸν α. Π. Πιπινέλην συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ Συμβούλου Πρεσβείας κ. Θεοδώρου Μπαϊζῶν, τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιον, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιον, Καστορίας κ. Δωρόθεον, Τιβεριάδος κ. Ἀνατόλιον καὶ Μύρων κ. Χρυσόστομον. Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐδέχθη καὶ τὸν καθηγητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Yale τῶν Η.Π.Α. κ. Μίλος Βελιμίροβιτς.

— Τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἡλείας κ. Γερμανόν, Πατρῶν κ. Κωνσταντίνον, Ρόδου κ. Σπυρίδωνα, Μύρων κ. Χρυσόστομον, Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖον καὶ πρῶτον Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Πολύκαρον, τὸν Δευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» κ. Θεοδόσιον Σπεράντζαν καὶ τὸν ὑπατον πρόεδρον τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Ὀργανώσεως Γ.Κ.Α.Π.Α.

— Τῇ 13ῃ Σεπτεμβρίου τὸν Σεβασμιωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον Τιβεριάδος κ. Ἀνατόλιον, τὸν Ἀγγλικανὸν Ἐπίσκοπον Αὐστραλίας κ. Μούσκα, τὸν προϊστάμενον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς αἰδεσιμ. κ. Ἄγγελον Νησιώτην καὶ τὸν Σύμβουλον τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. κ. Γρηγορίου.

— Τῇ 14ῃ Σεπτεμβρίου τὸν Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Βασιλικὸν Ἐπιτρόπον παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Ἀμιλκαν Ἀλυβιζᾶτον.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας διοργάνωσε καὶ κατὰ τὸ παρὸν θέρος παιδικὰς ἐξοχὰς εἰς τὴν μαγευτικὴν ἀκτὴν Ἁγίου Χαράλαμπος Μαρωνείας, ὅπου αἱ μόνιμοι ἐγκαταστάσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων.

Εἰς αὐτὰς ἀπεστάλησαν εἰς δύο κατασκηνωτικὰς περιόδους 120 ἀγόρια καὶ κορίτσια τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὰ στελέχη ἦσαν μέλη τοῦ χριστιανικοῦ Ὀμίλου νέων καὶ νεανίδων. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ.κ. Τιμόθεος ἐπανειλημμένως ἐπισκέφθη τὰς ἐν λόγῳ Κατασκηνώσεις καὶ ἀπηύθυνε πατρικὰς νοουθεσίας εἰς τοὺς κατασκηνωτὰς καὶ τὰς κατασκηνωτρίδας, παρηκολούθησε δὲ τὰς ἐπὶ τῇ λήξει ἐκάστης περιόδου γενομένας ἑορτάς καὶ συνεχάρη τὸν ἀρχηγὸν κ. Γεώργιον Πασχαλίνον, τελειόφοιτον τῆς Θεολογίας, τὴν ἀρχηγὸν διδά Τούλαν Ἀσανάκη καὶ τὰ λοιπὰ στελέχη διὰ τὸν

ζήλον, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τοὺς κόπους των, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐφετεινῶν Κατασκηνώσεων.

Τὰ ἐξόδα τῆς λειτουργίας τῶν Κατασκηνώσεων ἀνέλαβεν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις.

— Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας καθιέρωσεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους δεκάημερον ἐξοχὴν εἰς Ἁγίον Χαράλαμπον Μαρωνείας τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐπαρχίας. Ἐφέτος ἀπεστάλη ἡ Β' σειρά, ἀποτελουμένη ἐκ 15 Ἱερῶν τῆς ὑπαίθρου. Τὰς δαπάνας ἀνέλαβεν ὡσάντως ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις.

Ὁ παραθερισμὸς τῶν Ἱερῶν ἐπὶ δεκάημερον, ὑπὸ τὴν ἄμεσον καθοδήγησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ.κ. Τιμοθέου, παρέσχεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐκαιρίαν μιᾶς κοινοβιακῆς ζωῆς καὶ συναδελφώσεως εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, ἀναπαύσεως καὶ καλῆς διατροφῆς, αὐτοσυγκεντρώσεως καὶ μελέτης διαφόρων πνευματικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξοχῆς ἔλαβε χώραν τὴν πρῶταν εἰς τὴν Κυριακῆς 1ης Σεπτεμβρίου Ἱερατικὸν Συλλείτουργον εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ χωριοῦ Μαρωνείας, τῇ συμμετοχῇ τοῦ Ἱεροκέρυκος Ἀρχιμ. Δαμασκηνοῦ Ρουμελιώτου, ὡς καὶ πολλῶν Ἐφημεριῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 26ην Ἰουλίου ἐ.ε. συνήλθεν ἐκτάκτως εἰς Βελιγράδιον ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἠσχολήθη μὲ τὴν νεοδημιουργηθεῖσαν κατάστασιν εἰς τὰς ἐν Ἀμερικῇ ἐπαρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἔθεσεν ἐκτὸς ὑπηρεσίας τὸν Σέρβον Ἐπίσκοπον τῆς κεντροκοδυτικῆς ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς κ. Διονύσιον, ἐναντίον τοῦ ὁποίου διεξάγονται ἀνακρίσεις, ἐκλέξασα ὡς νέον Ἐπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς τὸν ἀρχιμανδρίτην Φιρμιλιανὸν Ὀτσοκόλιτς, ἐφημέριον εἰς Πίτσμποργκ. Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξέλεξε ἐπίσης ὡς Ἐπίσκοπον τῆς σερβικῆς ἐπαρχίας τῆς Δυτικῆς Ἀμερικῆς τὸν ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Οὐντίτσικ, ἐφημέριον εἰς Γιάγκιζοντ. Ὁ παυθεὶς Ἐπίσκοπος Διονύσιος ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ νὰ δώσῃ λόγον διὰ τὰς ἀξιοποίνους αὐθαυρεσίας του καὶ τὸν ἀνήθικον διαγωγὴν του, ἰσχυρίζομενος ὅτι δῆθεν τὸν καταδιώκει τὸ κομμουνιστικὸν καθεστὸς τῆς Γιουγκοσλαβίας μέσῳ τοῦ Μακιαριστάου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ. Οὗτος κατῴρωσε νὰ δημιουργῆσαι ἀρκετὴν σύγχυσιν μεταξύ τῶν ἐν Ἀμερικῇ Σέρβων μεταναστῶν. Αἱ τελευταῖαι ὅμως πληροφοροφαί λέγουσιν ὅτι τελικῶς θὰ ἀποφευχθῇ ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ μεγίστη πεισιψηφία τῶν ἐν Ἀμερικῇ Σέρβων ἐφημεριῶν εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Ἐπισκόπου Διονύσιου καὶ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Σόφιας ἐώρτασε τὴν 1400 ἢν ἐπέτειον τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῶν ἐκ Θεσσαλονικῆς ἁγίων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὴν ἐναρξίν τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐκήρυξεν ὁ πρῶτανος τῆς Ἀκαδημίας Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νικόλαος, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ ἀνεκτίμητον ἔργον καὶ τὰς ἀνυπολόγιστους ὑπηρεσίας τῶν ἁγίων ἀδελφῶν. Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ καθηγητῆς κ. Ἰβάν Γ. Παντσόφσκυ περὶ τῶν θρησκευτικοφιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ὑπογραμμίσας ὅτι οὗτοι ὑπῆρξαν κατὰ τὴν κοσμοθεωρίαν των ἀφωσιωμένα τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὅτι ἐν τῇ ὑπερασπίσει τῆς διδασκαλίας τῆς ἐδείξαν ἀξιοσημείωτον πρωτοτυπίαν καὶ βάθος. Μετὰ ταῦτα ὠμίλησεν ὁ κηθηγητῆς Παντούρσκυ, ἐξάρας τὴν σημασίαν τῆς θείας λατρείας ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν ἐξηγήσῃ τὸ ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον τῶν ἁγίων ἀδελφῶν δι' αὐτήν. Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησεν ὁ καθηγητῆς κ. Δήμητρικ Πένωφ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικοκοινωνικῶν ἀντιλήψεων τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ὑπογραμμίσας τὸν προοδευτικὸν καὶ ἀνθρωπιστικὸν χαρακτήρα τῶν θεμελιωδῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἠντήλησαν ἀπὸ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς ὑπῆρέτησαν μὲ ἀφοσίωσιν. Τελευ-

ταίος ώμίλησεν ό άρχιμανδρίτης και ύφηγητης κ. Σέργιος επί του θέματος «Η σλαβική μετάφρασις τής Βίβλου».

—Τό περιοδικόν «Πσυχρόβεν Βέστνικ», επίσημον όργανον τής Όρθοδόξου Έκκλησίας Βουλγαρίας, έδημοσίευσεν επί τή χιλιτηρίδι του Άγιου Όρους μερικά αξιοπρόσεκτα άρθρα. Ο ύφηγητής τής Θεολογικής Ακαδημίας τής Σόφιας κ. Απόστολος Μιχαήλωφ έκθέτει εις τό ώραιόν άρθρον του τήν εμφάνισιν, τήν ανάπτυξιν, τήν παρούσαν κατάστασιν και τόν προορισμόν του μοναχισμού. Ο άρχιμανδρίτης Μεθόδιος προβάλλει εις τό άρθρον του τό “Άγιον Όρος ώς αιώριον φυτώριον του όρθοδόξου μοναχισμού, ό πρωτοδιάκονος Β. Βελιάνωφ δίδει μίαν σύντομον περιγραφήν του Άγιου Όρους, ό δέ άρχιμανδρίτης Δαρλιον έκθέτει τά του βίου του Άγιου Άθανασίου του Άθανήτου.

—Η βουλγαρική επισκοπή Αμερικής και Καναδά, τής όποιας προϊστάται ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άνδρέας, έχει σήμεραν 14 ιερούς ναούς, 24 εκκλησιαστικάς κοινότητας και 12 έφημερίους.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο Πάπας Παύλος Στ΄, εϋθός ώς έπληροφωρήθη τήν συμφωνίαν των τριών μεγάλων περί μερικής άπαγορεύσεως των πυρηνικών δοκιμών, άπηύθυνε συγχαρητήριον μήνυμα πρός τόν Πρόεδρον των Ην. Πολιτειών, τόν Πρωθυπουργόν τής Αγγλίας, τόν άρχηγόν τής Σοβιετικής Ένώσεως, ώς και τόν Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Έθνών κ. Θάαντ. Το κείμενον του παπικού μηνύματος, τό όποϊον συνετάχθη άγγλίστί, έχει ώς έξής: «Η ύπογραφή τής συμφωνίας περί άπαγορεύσεως των πυρηνικών δοκιμών συνεκίνησε βαθέως τήν καρδίαν ήμών, διότι έν αύτ ή διαβλέπομεν μαρτυρίαν καλής θελήσεως, έγγύησιν άρμονίας και ύπόσχεσιν πλέον γαληναίου μέλλοντος. Άποδεχόμενοι έν τή ήμετέρα ψυχή, ήτις τυγχάνει πάντοτε έμφροντις ύπέρ τής των ανθρώπων ευημερίας, τήν εκ των περάτων τής οικουμένης αντίλαλοϋσαν ήχώ ίκανοποίησεως και έλπίδος, έκφράζομεν τά συγχαρητήρια ήμών διά τήν διεκπεραίωσιν τοσούτου ένθαρρυντικής και σημαντικής πράξεως, και δεόμεθα του Ύψιστου, όπως έτοιμάση όδόν νέας και άληθοϋς ειρήνης έν τω κόσμω».

—Η δευτέρα φάσις των έργασιών τής Β΄ έν Βατικανώ Οικουμενικής Συνόδου θά άρχισή τήν 29ην Σεπτεμβρίου και θά λήξη τήν 4ην Δεκεμβρίου έ.έ. Η τρίτη φάσις τής συνόδου θά πραγματοποιηθί τω φθινόπωρον του προσεχού έτους.

—Ο ραδιοφωνικός σταθμός του άστωος του Βατικανού εις ειδικήν έκπομπήν του έκαυτηρίασε δριμύτατα τήν μαρξιστικήν ιδεολογίαν ώς άπαράδεκτον και άσυμβίβαστον πρός τόν Χριστιανισμόν και τόν άνθρωπισμόν έν γενεί. «Όπως καθήκον όλων των ανθρώπων, έτόνισεν ό έκφωνητής, είναι νά προωθούν, νά υποστηρίξουν και ένθαρρύνουν τας ύπέρ τής ειρήνης πρωτοβουλίας και προσπαθείας, οϋτω χρέος επιβεβλημένον είναι ή επαγρύπνησις και ή καταπολέμησις τής μαρξιστικής θεωρίας. Δέν ύπάρχει διεθνής κατάστασις, οϋτε άνάπαυλα, οϋτε ιστορικά προφάσεις, αι όποιαί δύνανται νά δικαιολογήσουν επεικειν ή συμφυλιωτικήν στάσιν πρός τόν μαρξισμόν και τόν κομμουνισμόν».

—Ένεκαινιάσθη ό νέος ρωμαιοκαθολικός ραδιοφωνικός σταθμός τής Χιλής.

—Τόν μήνα Αϋγουστον συνεκλήθη έν Νέα Υόρκη τό 44ον έτήσιον συνέδριον των Φραγκισκανών τής Αμερικής προς εξέτασιν των παιδαγωγικών προβλημάτων, τής θεολογίας, τής μοναχικής κλήσεως και τής μορφώσεως των δοκίμων έντός των πλαισίων τής πνευματικότητος των Φραγκισκανών.

—Ο Πάπας Παύλος Στ΄ έδέχθη εις ιδιαίτερον άκρόασιον τόν έλβετον έπίσκοπον Σαρριέρ και τόν δομινικανόν ιερομόναχον πατέρα Ντυμόν, όστινες εξέπροσώπησαν τό Βατικανόν εις τας έν Μόσχά έορτάς, αΐτινες έτελέσθησαν επί τή 50ή έπετειώ τής άρχιερωσύνης του Πατριάρχου Άλεξίου.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Συνήλθεν ή τετάρτη γενική συνέλευσις των Λουθηρανών εις Έλσίνκι. Κατ΄ αύτήν ένδεκα νέοι Έκκλησιαί έγένοντο δεκατά ώς μέλη τής παγκοσμίου όμοσπονδίας των Λουθηρανών. Η Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία άπέστειλε δύο παρατηρητάς, τόν ίησοϋίτην Ιωάννην Βίτε, καθηγητήν εις τό Γρηγοριανόν Πανεπιστήμιον τής Ρώμης και τόν γερμανόν θεολόγον καθηγητήν Πατέρα Μπλέσερ. Η συνέλευσις διεμαρτυρήθη έντόπως διά τήν μη χορήγησιν άδείας εκ μέρους των κομμουνιστικών άρχών τής Ανατολικής Γερμανίας εις 9 πάστορας, οι όποιοί επρόκειτο νά αντιπροσωπεύσουν τήν Έκκλησίαν των εις τήν έν λόγω συνέλευσιν. «Τό δικαίωμα τής θρησκευτικής ελευθερίας, τονίζει ή διαμαρτυρία, τό όποϊον έδόθη υπό του Θεού εις όλους τους ανθρώπους, δέον νά περιλαμβάνη τό δίκαιωμα νά παρευρίσκαται τις εις διεθνή συνέλευσιν των Χριστιανικών Έκκλησιών, όταν όρισθί ώς άπεσταλμένος τής Έκκλησίας του».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

«Νέος και σημαντικός οικουμενικός σταθμός ύπ ήρχαν αι έορταί του Ιωβηλαίου του Πατριάρχου Μόσχας Άλεξίου, έδήλωσεν εις άνταποκριτήν τής μεγάλης ήμερησίας γαλλικής ρωμαιοκαθολικής έφημερίδος ό «Σταυρός», επιστρέψας εκ Μόσχας ό γνωστός γάλλος Δομινικανός θεολόγος, διευθυντής του έν Παρισίαις κέντρου μελετών «Ίστινα» πατήρ Ντυμόν, όστις μετά του έλβετου ρωμαιοκαθολικού ιεράρχου Σαρριέρ εξέπροσώπησε τό Βατικανόν εις τας διεξαχθείας έν τή σοβιετική Πρωτεύουσα έορτάς επί τω Ιωβηλαίω του Πατριάρχου Άλεξίου. Ο δομινικανός ιερομόναχος, σχολιάζων τήν παρουσίαν των ρωμαιοκαθολικών αντιπροσώπων εις τας έορτάς του ρώσου Πατριάρχου Άλεξίου, ειπεν, ότι θεωρεί ταύτην ώς άρμονικήν συνέχειαν του υπό τής Β΄ έν Βατικανώ Συνόδου άρξομένου Οικουμενικού διαλόγου, ώς και ώς επακόλουθον τής προθύμου άποστολής αντιπροσώπων του Πατριαρχείου Μόσχας εις τήν κηδείαν του Πάπα Ιωάννου ΚΓ΄ και τήν τελετήν τής στέψεως του νέου Πάπα Παύλου ΣΤ΄». Έν τέλει ό πατήρ Ντυμόν έδήλωσεν: «Έρχοντες άνακαλύψει άδελφοί, τους όπολους νομιζομεν τόσον άπομεικρωμένους και οι όποιοι εύρίσκονται τόσον πλησίον μας, δοκιμάζομεν άπεριγραπτου χαράν». Έξ άλλου ό έλβετός ιεράρχης Σαρριέρ έδήλωσε τά έξής: «Διά πρώτην φοράν μετά πάροδον χιλίων έτών ρωμαιοκαθολικός ιεράρχης, άπεσταλμένος τής Ρώμης, έγένετο επίσημως δεκτός υπό του Όρθοδόξου Πατριαρχείου Μόσχας». Περαιτέρω ό ιεράρχης οϋτος ειπε τά έξής: «Η άκρα συγγένεια τής πίστεώς μας, ή ταυτότης τής ιεραρχικής συνθέσεως των Έκκλησιών μας, ή άνάμνησις πλέον τής μίας χιλιετίας, τήν όποϊαν εξέχασμεν έν τελεία κοινωνία τής πίστεως και τής μυστηριακής ζωής, άποτελούν άσφαλή βεβαιότητα, ότι ή νέα εποχή, ήτις άνοιγεται, θά ίδη πραγματοποιοϋμένην τήν εύχην του Σωτήρος Χριστού: «Ίνα πάντες έν ώσιν».

—Από του Νομβρίου 1962 μέχρι του Ιουλίου 1963 δεκαπέντε νέοι και νεάνιδες εξ έννά χωρών ειργάσθησαν υπό τήν αλιεία του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών έν Νοτιώ Αφρική εις τήν άνοικοδόμησιν ενός σχολείου και τήν συμπράστασιν πτωχών Ιθαγενών. Κατόπιν τής επιτυχίας ταύτης τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών ζητεί και άλλους έθελοντάς, οι όποιοι νά εργασθούν άφιλοκερδώς εις πτωχάς περιοχάς τής Αφρικής, άποδεικνύοντες διά του παραδείγματός των τήν έμπρακτον χριστιανικήν αγάπην.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ο έν Τουρκία ύπουργός εθνικής εκπαιδεύσεως Ίμπραήμ Όκτέμ, όμιλών περί τής σπουδαιότητος τής θρησκευτικής εκπαιδεύσεως, έτόνισεν, ότι έν εκ των ιερωτέρων καθήκονων τής κυβερνήσεως και του κράτους είναι ή κατάρτισις αξίων και ίκανών θρησκευτικών λειτουργών. Η κυβέρνηση, έτόνισε περαιτέρω ό όμιλητής, έχει βεβαίως σοβαρόν καθήκον περιφρουρήσεως τής ελευθερίας τής συνειδήσεως, τήν όποϊαν άναγνωρίζει τό σύνταγμα εις ένα έκαστον των πολιτών, πρέπει όμως παραλλήλως νά έχη ύπ όψει της, ότι τά 37 % περίπου του πληθυσμού μας είναι άφωτισμένα εις άλλας ισλαμικάς φιλοσοφίας.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΣΙΝ

Άπό τής 3ης μέχρι τής 6ης Σεπτεμβρίου 1963 συνήλθεν εις τό επί τής ώραιάς νησίδος τής Βενετίας Άγιος Γεώργιος ό Μέγας εύρισκόμενον Ίδρυμα Georgio Cini τό Συνέδριον άθωνικών εορτών επί τή χιλιετηρίδι του Άγίου Όρους, αϊ έργασαί τοϋ όποίου διεξήχθησαν υπό τήν προεδρίαν του Άρχηγού του Καθολικού τάγματος τών Βενεδικτιών. Του συνεδρίου μελέσχον πολλοί Ίταλοί και ξένοι επιστήμονες και πολυπληθές άκροατήριον. Τήν έλληνικήν επιστήμην άντεπροσώπευσαν, υπό τήν ήγεσίαν του έν Ρώμη πρέσβευς τής Έλλάδος κ. Ν. Χατζηβασιλείου, ό κ. Άμ. Άλιβιζάτος, ό κ. Π. Μυλωνάς, ό κ. Α. Πολίτης, ό κ. Μ. Χατζηδάκης, ό κ. Μ. Μανούσακας, ή καθηγήτρια Σοφία Άντωνιάδη, ή Δίς Μ. Θεοχάρη, ό κ. και ή κ. Α. Βρανούση, ό κ. Ί. Καραγιαννόπουλος και ό κ. Ν. Άντωνόπουλος.

Τήν πρώτην ήμέραν του συνεδρίου (3 Σεπτεμβρίου) ή Καθηγήτρια Σοφία Άντωνιάδη, Διευθύντρια του έλληνικού Ίνστιτούτου τής Βενετίας, ώμίλησε περί του θρησκευτικού κόσμου και του πνεύματος του ι' αιώνος όπως παρουσιάζεται ιδίως εις τήν ζωήν του Νικηφόρου Φωκά και του Άγίου Άθανασίου του Άθωνίτου. Άκολούθως ό διαπρεπής Γάλλος καθηγητής τής Σορβόννης κ. Π. Λεμερλ ώμίλησε περί τών γραπτών μνημείων τής ζωής του Άγίου Άνανασίου του Άθωνίτου. Έν συνεχεία ό Διευθυντής τής Βιβλιοθήκης του Βατικανού κ. Α. Ράς έκαμεν άνακοινώσιν περί τών λειτουργικών βιβλίων που έτυπώθησαν εις τά έλληνικά τυπογραφεία τής Βενετίας, ό δικηγόρος Ν. Άντωνόπουλος περί τής άπονομής τής δικαιοσύνης εις τό Άγιον Όρος και ή Δίς Μ. Θεοχάρη περί ιστορικών άμφίων φυλασσομένων εις τας Ί. Μονάς του Άγίου Όρους.

Τήν δευτέραν ήμέραν (4 Σεπτεμβρίου) έγιναν επίσης λίαν ένδιαφέρουσαι άνακοινώσεις. Ό Ρουμάνος μοναχός Α. Σκρίμα και ό Ί. Λεκτέρ ώμίλησαν περί τής έπιρροής του έλληνικού μοναχισμού εις τους Βενεδικτιώνους κατά τόν μεσαίωνα, ό Διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου Άθηνών κ. Μ. Χατζηδάκης περί τής ιστορίας και τής καλλιτεχνικής αξίας τών μωσαϊκών, τών τοιχογραφιών και τών φορητών εικόνων του Άγίου Όρους, ό δε καθηγητής τής Σχολής Καλών Τεχνών Άθηνών κ. Παύλος Μυλωνάς περί τής Αρχιτεκτονικής του Άγίου Όρους. Αϊ άνακοινώσεις τών ως άνω δύο διακεκριμένων Έλλήνων επιστημόνων, συνοδευόμεναι υπό φωτεινών προβολών, ένεπείθησαν έξαιρετικήν έντύπωσιν.

Τήν τρίτην ήμέραν (5 Σεπτεμβρίου) προέβησαν εις άνακοινώσεις ό καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μιλάνου κ. Αύγουστίνος Περούζι και ό Διευθυντής του Έλληνικού Κολλεγίου Ρώμης κ. Έμμανουήλ Λάν. Ό πρώτος ώμίλησε περί ύπάρξεως εις τό Άγιον Όρος κατά τόν μεσαίωνα Μονής Βενεδικτιών, ό δε δεύτερος περί τών δραματισμών του Άγίου Γρηγορίου Παλαμά και του Άγίου Βενεδίκτου.

Τήν τετάρτην ήμέραν (6 Σεπτεμβρίου) ό άκαδημαϊκός και Βασιλικός Έπίτροπος παρά τή Ίερᾶ Συνόδῳ τής Έκκλησίας τής Έλλάδος κ. Άμίλιας Άλιβιζάτος ώμίλησε περί τής σημερινής καταστάσεως του Άθω και περί του τί πρέπει νά γίνη διά νά σωθῆ ό Άθως όχι ως μουσεϊον, αλλά διά νά συνεχισθῆ ό άγιορειτικός μοναχισμός. Ό καρδιναίος Ί. Ούρμπάνι εις τόν λόγον του, διά του όποίου έκλεισε τό συνέδριον, άνεφερον πολλάς τας σκέψεις του κ. Άλιβιζάτου. Τό συνέδριον έληξε με μίαν προσευχήν μετεφρασμένην από τήν όρθόδοξον λειτουργίαν.

— Ύπό τήν αίγίδα του Καθολικού Τάγματος τών Βενεδικτιών και τή πρωτοβουλίαν τής έν Σεβτόν του Βελγίου περιφήμου Μονής τών Βενεδικτιών ένκυκλοφόρησε κατ' αύτās όγκώδης τόμος επ' εύκαιρία τής χιλιετηρίδος του Άγίου Όρους. Ό τόμος ούτος περιέχει 19 μελέτας ένλεκτών επιστημόνων, έτεροδόξων και όρθοδόξων, εις τας όποιās αναπτύσσονται λίαν ένδιαφέροντα θέματα σχέσιν έχοντα με τό Άγιον Όρος. Ή ως άνω Μονή θά έκδώση προσεχώς και δεύτερον όγκώδη τόμον αφιερωμένον εις θέματα του Άγίου Όρους.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ,"

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων έστειλε προς τήν "Έκκλησίαν" τήν κάτωθι επιστολήν :

«Είς άπάντησιν του έν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» σημειώματος υμών, γνωρίζομεν υμίν βτι, από τών άρχών του παρελθόντος έτους, έθεωρήσαμεν έπιβεβλημένον τόν έν Θεσσαλονίκη εορτασμόν τής κατά τό τρέχον έτος συμπληρώσεως χιλίων εκατόν έτών από τής ανάρξεως τής Ιεραποστολικής δράσεως τών Θεσσαλονικέων φωτιστών τών Σλαύων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ήναγκάσθημεν όμως νά αναβάλωμεν τόν εορτασμόν τούτον διά τό προσεχές έτος, χάρις του πανορθοδόξου εορτασμού τής Χιλιετηρίδος του Άγίου Όρους, ίνα και αϊ προς τιμήν τών Άγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου εορταί και πανηγυρικά έκδηλώσεις τής γενετεiras αυτών, μη άπαλωσασιν τόν όφειλόμενον ιδιαίτερον χαρακτήρα αυτών, τελεσθῶσι δε μετά τής δεούσης ιδιαίτερας τελετουργικής λαμπρότητος και πνευματικής εξάρσεως».

Πρός Θεόν εύχέτης

† Ό Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Πατριάς Έκκλησιαστική Σχολή

Ό καθηγούμενος τής έν Πάτμῳ Ιεράς Μονής του Άγίου Ίωάννου του Θεολόγου και πρόεδρος τής Έφορείας τής Πατριάδος Έκκλησιαστικής Σχολής κ. Θεοδώρητος απέστειλε προς τήν Διεύθυνσιν του περιοδικού μας "Έκκλησία" ένδιαφέρουσαν επιστολήν, εις τήν όποιαν λέγει μεταξύ άλλων τά εξής :

«Ός είναι γνωστόν, ή Πατριάς έπανιδρύθη τῷ 1947 ως 7τάξιος Έκκλησιαστική Σχολή, βάσει του Α.Ν. 540/45 περί Έκκλησιαστικής Έκπαίδευσως. Τά πρώτα πτυχία έχορήγησεν ή Σχολή κατά τό έτος 1952 και έκτοτε μέχρι σήμεραν έχορήγησεν έν συνόλῳ 238 πτυχία. Έκ γενομένης στατιστικής έρευνής διεπιστώθη, βτι εκ τών 238 άποφοιτησάντων 82 προσήλθον ήδη εις τήν ιερωσύνην και κατέχουσιν ήδη έφημεριακάς θέσεις εις διαφόρους περιοχάς τής χώρας. Έτεροι 57 έφοίτησαν εις τας Θεολογικάς Σχολάς τών δύο Πανεπιστημίων και τής Χάλκης και έλαβον τό πτυχον του Θεολόγου, φοιτώσιν δε εισέτι έν αύταις ίκανοί άπόφοιτοι τής Πατριάδος.

Κατ' άπολύτως δε θετικάς πληροφορίας, 35 άπόφοιτοι εΐναι έτοιμοί νά πυκνώσασιν τας τάξεις του Ιεροϋ Κλήρου τής Έλλάδος, άναμένοντες τήν συμπλήρωσιν του νομίμου όριου ήλικίας ή τήν κλήσιν υπό του Άγίου Αρχιερέως. Συνεπώς επί συνόλου 238 άποφοιτησάντων ποσοστόν 73ο/ο έξεπλήρωσε τόν προορισμόν, όν επιδιώκει ή Σχολή.

Ταύτα πάντα όμως είναι επιτεύγματα τής καταργηθείσης ήδη 7ταξίου Πατριάδος Έκκλησιαστικής Σχολής, ή όποία ως και αϊ άλλοι τοιαύται από του έτους 1959 λειτουργούσιν ως βτάξιοι. Δυστυχώς ή επί 4 έτη λειτουργία τής Σχολής ως βταξίου δεν προοιωνίζει τήν επίτευξιν παρομοίων άποτελεσμάτων. Τούτο όφείλεται, εκ τής κηθείσεως πείρας, α) εις τόν μικρόν αριθμόν τών προσερχομένων εις τήν πρώτην τάξιν τύπου, ό όποιος άφ' ένός δεν παρέχει τήν εύχρειαν έπιλογής, ως συνέβαινε κατά τό παρελθόν και άφ' έτέρου δεν δίδει έλπίδας άποφοιτήσεως μεγάλου αριθμού μαθητών και β) εις τό γεγονός βτι ή επί 2 έτη φοίτησις αυτών εις τά Γυμνάσια δημιουργεί άντίθετον ψυχολογίαν προς τήν τοιαύτην του μέλλοντος ιεροσπουδαστού. Έκ τών βιβλίων δε τής Σχολής όμολογείται, βτι αϊ νέου τύπου Σχολαί δεν είναι δυνατόν νά έπαναλάβουν τά επιτεύγματα τής 7ταξίου Σχολής.

Κατόπιν τών άνωτέρω ήλεγμένων στοιχείων, τά όποια σημειώτεον, έχομεν αναφέρει εις τήν Άγιαν και Ίεράν Σύνοδον τής Έκκλησίας τής Έλλάδος και εις τό Ύπουργείον Παιδείας, άπευθίνομεν έκκλησίαν προς πάντας τους ένδιαφερομένους διά τήν Έκκλησιαστικήν έκπαίδευσιν, όπως άντι δημιουργίας σχολίων εις βάρος αυτης άποφασίσουν τήν έπαναφοράν τής 7ταξίου Έκκλησιαστικής Σχολής, ή όποία, τουλάχιστον ως προς τήν Πατριάδα, απέδωσεν ήδη και έξακολουθεϊ νά αποδίδη ίκανά στελέχη εις τόν έφημεριακόν Κλήρον».

Συγκινητικὸν εὐχαριστήριον χανσενικῶν

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παροναξίας καὶ Τοποτηρητῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας κ. Ἐπιφάνιος ἐπεσκέφθη τέλη τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου τὸ εἰς Καρλόβασι Σάμου νοσηλευτήριον χανσενικῶν («Ἅγιοι Ἀνάργυροι»). Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ τοῦ Ἁγίου Παροναξίας καὶ αἱ ἀρχιερατικαὶ του εὐλογίαι ἀνεπτέρωσαν τὸ ἡθικὸν τῶν ἀσθενῶν, οἱ ὁποῖοι εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἀπέστειλαν πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν» τὸ ἐξῆς συγκινητικὸν εὐχαριστήριον:

«Ἄπαντες οἱ ἀσθενεῖς τοῦ νοσηλευτηρίου χανσενικῶν «Ἅγιοι Ἀνάργυροι» Καρλοβασίου Σάμου καθῆκον ἅμα καὶ ὑποχρέωσιν μας θεωροῦμεν, ἵνα καὶ διὰ μέσου τῆς «Ἐκκλησίας» ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας καὶ τὴν ἄφατον εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Παροναξίας καὶ Τοποτηρητὴν Σάμου καὶ Ἱκαρίας κ. Ἐπιφάνιον διὰ τὸ στοργικώτατον καὶ πατρικώτατον ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξε καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς πονεμένους καὶ παρεξηγημένους, ἐπισκεφθεὶς τὸ νοσοκομεῖον μας τὴν 28ην Ἰουλίου διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὰς εὐλογίας του. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπιφανίου μᾶς συνεκίνησε βαθύτατα, διότι διὰ πρώτην φοράν ἐπισκέπτεται τὸ λεπροκομεῖον μας Μητροπολίτης, πράγμα τὸ ὁποῖον μᾶς πείθει ὅτι ὑπάρχουν ἄξιοι Ποιμενάρχαι. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς καὶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χρυσόστομον, διότι μᾶς ἀπέστειλεν ἕνα τοιοῦτον ἄξιον καὶ στοργικώτατον Ποιμενάρχη».

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Οἱ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΓΝΩΣΤΟΙ Εἰς τὴν ΔΥΣΙΝ

«Die Ostkirche betet»—«Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία προσεύχεται» (Ἕμνοι τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας τῆς περιόδου τῶν Ἀπόκρεω καὶ τῶν τριῶν πρώτων ἐβδομάδων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς). Μετάφρασις εἰς τὴν Γερμανικὴν ὑπὸ Killian Kirchhoff. Ἐκδόσις δευτέρα μετ' ἐπεξεργασίας τῆς μεταφράσεως ὑπὸ Chrysologus Schollmeyer. Ἐκδοτικὸς οἶκος Regensburg ἐν Münster. Σελίδες 456.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὀφείλονται συγχαρητήρια καὶ εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν φραγκισκανὸν πατέρα Chrysologus Schollmeyer καὶ εἰς τὸν ἐν Münster ἐκλεκτὸν ἐκδοτικὸν οἶκον Regensburg διὰ τὴν νέαν λίαν ἐπιμελημένην καὶ καλλιτεχνικωτάτην ἔκδοσιν τοῦ τόμου τούτου, ὅστις καθιστᾷ γνωστοὺς εἰς τὴν Δύσιν λατρευτικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ τόμος οὗτος παρουσιάζει κατὰ τρόπον συμπυκνωμένον τὴν ὅλην τοῦ πατρὸς Chrysologus Schollmeyer ἄριστα βελτιωθεῖσαν καὶ ἐξομαλυνθεῖσαν μετάφρασιν εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τῶν ἐκ τοῦ «Τριωδίου» θαυμασιῶν ὕμνων τῆς περιόδου τῶν Ἀπόκρεω καὶ τῶν τριῶν πρώτων ἐβδομάδων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τὴν ὁποίαν μετάφρασιν εἶχε φιλοτεχνήσει καὶ ἐκδώσει πρὸ ἐτῶν ὁ ἀείμνηστος φραγκισκανὸς μάρτυς Kilian Kirchhoff, ὅστις ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν Ἑθνικοσοσιαλιστῶν. Ὡσαύτως οὗτος εἶχεν ἐκδώσει εἰς δύο τόμους καὶ τοὺς ὕμνους τῶν ὑπολοίπων ἐβδομάδων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, οἵτινες θὰ ἴδουν προσεχῶς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος εἰς ἕνα τόμον, ἀνατεθεωρημένον πάλιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Schollmeyer.

Ἡ σημασία τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑπὸ κρίσιν τόμου εἶναι ἀνυπολόγιστος. Οὗτος παρέχει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Εὐρώπης νὰ ἔλθουν εἰς ζῶσαν ἐπαφήν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον πνευματικότητα, ἥτις κορυφοῦται ἀκριβῶς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Τριωδίου, ὅπερ ὡς ἔχομεν δεῖξει δι' εἰδικῆς πραγματείας περιέχει τεθησαυρισμένους καὶ ἐντεταμιωμένους ἐν ἑαυτῷ τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ τοῦ καθ' ὅλου ἀντικειμενικοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μετὰ προτασσομένην θαυμασίαν εἰσαγωγὴν περὶ τῶν ὀρθοδόξων ἀκολουθιῶν τοῦ ἡμερονικτίου, γραφεῖσαν πρὸ ἐτῶν

ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς λειτουργιολόγου Anton Baumstark (σελ. 15 ἐξ.), ἡ εὐστοχος μετάφρασις τῶν Kirchhoff καὶ Schollmeyer τεῖθει τοὺς χριστιανούς τῆς Δύσεως περὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ὕμνων τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (σελ. 27 ἐξ.), τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ (σελ. 39 ἐξ.), τοῦ Σαββάτου πρὸ τῆς Ἀπόκρεω (σελ. 51 ἐξ.), τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω (σελ. 67 ἐξ.), ὄλων τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος τῆς Τυροφάγου (σελ. 85 ἐξ.), τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου (σελ. 131 ἐξ.), ὄλων τῶν ἡμερῶν τῆς Α' ἐβδομάδος τῶν Νηστειῶν (σελ. 167 ἐξ.) καὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας (σελ. 281 ἐξ.), ὄλων τῶν ἡμερῶν τῆς Β' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν (σελ. 307 ἐξ.) καὶ τῆς Β' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (σελ. 359 ἐξ.) καὶ τέλος ὄλων τῶν ἡμερῶν τῆς Γ' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρουσιάζεται ἀφ' ἐνὸς κατάλογος τῶν ὀνομάτων τῶν ἑορταζομένων ἁγίων καὶ ἀσκητῶν κατὰ τὸ Σάββατον πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου (σελ. 421 ἐξ.), ἀφ' ἑτέρου πίναξ ὑποσημειώσεων, παραπομπῶν, ἱστορικῶν καὶ πραγματικῶν παρατηρήσεων κ.τ.λ. (σελ. 434) καὶ τέλος κατάλογος τῶν ὕμνογράφων τοῦ Τριωδίου (σελ. 451 ἐξ.).

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν πρέπει νὰ διακηρυχθῇ, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς Schollmeyer καὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Regensburg ἐπανέκδοσις καὶ ἑτέρου σημαντικωτάτου μέρους τοῦ ἔργου τοῦ ἀείμνηστου Kirchhoff κέκτηται τοῦτ' αὐτὸ οἰκουμένην σημασίαν, δοθέντος ὅτι μόνον ἡ στροφή πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολὴν εἶναι ἡ ἀρίστη προϋπόθεσις πάσης γνησίας οἰκουμένης προσπάθειας.

Τέλος καὶ πάλιν πιστεύω, ὅτι οἱ ἐκδοταὶ θὰ συμφωνήσουν μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ὅτι θὰ ἦτο καλύτερον, ἐάν εἰς τὸ λίαν ἐπιμελημένον ἐξώφυλλον ἐτίθετο ἀντὶ τῆς ρωσικῆς ἑλληνικῆς βυζαντινῆς εἰκῶν, ἐφ' ὅσον ἡ παρουσιαζομένη ὑπὸ τοῦ τόμου μετάφρασις ἐγένετο ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τοῦ Τριωδίου. Ἐπίσης θὰ ἦτο ἀριωτέρα ἡ μετάφρασις, ἐάν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν οὐχὶ ρωμαϊκῆς ἔκδοσις τοῦ ἑλληνικοῦ Τριωδίου, ἀλλὰ πλήρης ἑλληνικῆς ἔκδοσις αὐτοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἁγία Βαρβάρα» Περιθωρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 5ῃ Σεπτεμβρίου 1963

Ὁ Τοποτηρητῆς

† Ὁ Ἄρτης ΓΙΝΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ τὰς διὰ μεταγενεστέρων Ν. Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κρανιδίῳ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς

μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Ὑδρα τῇ 7ῃ Σεπτεμβρίου 1963

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως Ἱεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου Πετραῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ὡς ἄνω Α.Ν. 2200/1940 ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1963

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Ὁ Μητροπολίτης Φθιώτιδος διακηρύττει, ὅτι πρὸς πλήρωσιν τῆς χηρευσάσης θέσεως ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς ἐνορίας Πλατυστόμου, προκαλεῖ τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 807/45 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως.

Ἐν Λαμῃ τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1963

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χρυσοστόμου Β', Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηναίων καὶ πάσης Ἑλλάδος. Τὰ πεπραγμένα ἀπὸ 14.2.1962 μέχρι 14.7.1963, Ἀθήναι 1963, σελ. 325.

Γερασίμου Κονιδάρη, Καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Τὸ Ἁγιάνυμον Ὄρος καὶ οἱ κύριοι παράγοντες ἀναδείξεως καὶ ἀκτινοβολίας αὐτοῦ ἐπὶ χιλίαις ἔτη. Ἐν Ἀθήναις 1963, σελ. 58.

Κώστα Ε. Τσιροπούλου, Λόγος περὶ τῶν παθῶν, τέσσερα δοκίμια, Ἀθήνα 1963, σελ. 60.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Μαχαριώτης (ἐψήφισμένος ἡγούμενος Μαχαριῶ) καὶ τὸ ἔργον του. Ἐπιμελεῖα Ἀρχιμανδρίτου Φωτίου Σ. Κωνσταντινίδου, ἱεροκέρυκος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου. Λευκωσία Κύπρου 1963, σελ. 85.

Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Ἱ. Θεοδοωροπούλου, Μοναχικὸς καὶ ἄγαμος κοσμικὸς κληρὸς. Μελέτη κανονικῆ καὶ ἱστορικῆ περὶ διακρίσεως τοῦ ἀγάμου κοσμικοῦ κληροῦ ἀπὸ τοῦ μοναχικοῦ. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ἀθήναι 1963, σελ. 46.

Τὸ Ἀρχιερατικὸν καθήκον. Ἐκδοσις Ἱ. Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, 1963, σελ. 46.

Κωνσταντίνου Δ. Καλοκέρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ θεμελιώδης προϋπόθεσις ἐρμηνείας τῆς βυζαντινῆς ζωγραφικῆς (ἐναρκτήριος λόγος), Θεσσαλονίκη 1962, σελ. 26.

Ἀρχιμ. Φωτίου Σ. Κωνσταντινίδου, ἱεροκέρυκος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου,

Μηνόμυνα ἡρώων τοῦ Κυπριακοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Λευκωσία Κύπρου 1963, σελ. 82.

Ἀνάλεκτα, ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας, ἀριθ. 1. Ἐπιμελητής: Θεοδ. Δ. Μοσχονᾶς, Μ. Ὑπομνηματογράφος καὶ βιβλιοφύλαξ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ἀλεξάνδρεια. Τυπογραφεῖον τοῦ «Ἐμπορίου» 1963, σελ. 210+ιη'.

Στυλ. Σ. Μπαϊρακτάρη, Ἐρεῦνα καὶ πίστεις, Ἀθήναι, σελ. 23.

Στὴ χώρα τοῦ κίτρινου ποταμοῦ. Παιδικὸ διήγημα. Ἐκδοσις «Ζωῆς τοῦ παιδιοῦ», Ἀθήναι 1963, σελ. 126.

Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα, Εἶπε καὶ ἐγενήθησαν. Ἐκδοσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθήναι 1963, σελ. 198.

Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, ἔτος ΙΗ', τεῦχος 2ον. Περιεχόμενα: Τῆς Διευθύνσεως, Ἡ ὑπὸ κληρικοῦ προσφυγῆ ἐπὶ ἀκυρώσει ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κανονικῶς ἐξεταζομένη.—Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ποικίλαι ἐκκλησιαστικαὶ ἱστορικαὶ εἰδήσεις.—Χρυσοστόμου, Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ, Ἐκκλησιαστικοὶ Κανονισμοί.—Ὁδ. Λαμφίδου, Βιογραφικὰ τῶν ἀδελφῶν Διονυσίου, ἱδρυτοῦ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Μονῆς καὶ Θεοδοσίου, Μητροπολίτου Τραπεζούντος.—Ἐκκλησιαστικὴ Νομολογία.—Χρονικά.—Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν Δελτίον. Ἀθήναι 1963.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηναίων καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηναίων:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἐς γίνῃ συνείδησις.

Μητροπολίτου Ἀργολίδος Χρυσοστόμου, Τὸ εἰς Ρωσίαν ταξίδιον τῆς ἐξ Ἱεραρχῶν Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν».

Βιβλιοκρισία.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιογραφία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Μενάνδρου 4—Ἀθήναι—Τηλ. 533.805

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα